

A MI LAPUNK

R É G I K Ö N Y V E K B Ő L.

A nemzet csinosodása.

Zeng az egész haza környéke literaturánk divatjáról. Nincs vége, se hossza az örömjongatásoknak tudományaink felderült egéről, a világosság hasadó hajnaláról, a felébredt józan értelemről és az édes anyai, hazai, nemzeti nyelv, literatura s tudományok szerencsés megérkezéséről.

Artalmas ez a szédítés. A dícséret csiklandozása ámitó Syrén. Amít sokszor hallunk, a szokás végre elhitesi velünk és a habituált hazug végre önnön fillentéseit is elhiszi. A magasztetet erőt vesz ott, ahol önnön belső titkos ítéletünket sok csalfa száj visszahangoztatja.

Ne palástoljátok, társaim! hogy messze messze vagyunk a főkéletességtől, hogy a tudományok dicső halmának derekán még nem járunk, hogy azoknak szeretete még nálunk fel nem ébredett, hogy azok a nemzetek, melyek ezen az ösvényen messze elhaladtak, minket a

durva nemzetek rangjába vetettek; esmértesseitek meg a beteggel kelevényét és kívántassátok meg véle az egészséget! verjétek fel a nemzetet vakmerő veternumából és így töltsétek be azt a polcot, melyre ültetek.

Valljunk igazat! ott megállapodtunk, ahol elkezdettük. Egy kis zсібongás, egy kis felforrás az egész dolog summája! Augustus és XIV. Lajos századjai nálunk egy esztendőben be is állottak, el is multak.

De takarjuk el a jövő nyom előtt ezt a képet, hogy kevesebb légyen az ok nekünk a szeméremre, és nekik a szánakozásra . . . Midőn ők a tudományok feltisztult ege alatt azoknak boldog sugárinál melegítik magokat, mikor a józan értelem és szép ízlés kedves gyümölcsei mellett áldják őseiket, akik haszon keresés nélkül plántálták ennek fát — ne tudják, ne higgyék ők, hogy oly hideg, oly mord volt akkor az ég, mikor azok csiráztak.

Azonban legyen nekem szabad rámutatni arra a féregre, mely fiatal plántácskáink növést akadályozza, felfedezni ezen akadályokat és figyelmetessé tenni mindazokat, akiknek ezen nemzetek áldásai, a tudományok, sziveiken fekszenek.

Nem viszketetség veteli fel velem tollamat: azzal a szándékkal, melynek minden íróának kellene lenni, ülök le, hogy — jobbítsak. Szabadon írok, mert ezt törvényemmé választottam. Szívem teljességéből írok, mert a szívre akarok munkálni. Nincs epe, sem

méreg ártatlan pennámban és a satírának ostorát csak az ellen fordítom, aki kacajj érdemel.

KÁRMÁN JÓZSEF.

Kármán József (1769—1795), idősb Kármán József losonci evangélikus prédikátor, majd superintendensnek fia, az egykori losonci diák, mindössze huszonhat évet élt. Írói hagyatéka terjedelmre csekély: egy-két elbeszélés, egy-néhány tanulmány. De ezekkel örökre helyet biztosított magának a magyar művelődés történetében. Folyóirata, az „Urania”, a magyar szellemi élet első központi közlönye volt. 142 előfizetőt tudott csak szerezni; összesen három füzet jelen meg belőle Pesten. Az utolsóban látott napvilágot 1795-ben Kármán József főműve is, melyből idézetünket vettük Gyulai Pál szerint nálunk Széchenyiig senki sem szólt nemzetéhez ily bátran és — amint Heinrich Gusztáv mondja: — ily okosan. Eszményivel meglepően megelőzte korát s ezért érezzük gondolatait ma is időszerűnek. „A nemzet csinosodása” a Franklin-Társulat Magyar Remekírók sorozatának 9. kötetében (Budapest, 1906.) könnyen hozzáférhető. Minden losonci diáknak betéve kellene tudnia minden sorát!

Magyar fabulák.

Írta: BARTÓKY JÓZSEF

A pehely.

A kis Gerlicék, az anyjukra lesve, addig-addig izegtek-mozogtak a puha fészekben, hogy abból valahogy kihullott egy pehely. A szél felkapta s felvitte a magasba.

— Nézzétek — szólt a legkisebbik Gerlice — madár lett a pehelyből!

— Az ám! — mondta a másik — és hogy tud már repülni, pedig most szállott ki először.

— Nini! — szólt a harmadik, aki észrevette, hogy az anyjuk jön már hazafelé. — A pehely már magasban jár, mint az édesanyánk, pedig a mi édesanyánk híres repülő ám!

Mikor az anyjuk a közelükbe ért, a három kis Gerlice egymást túllármázva ujságolta, hogy: kiesett ám egy pehely a fészekből, madár lett belőle s ott száll már magasban, felfelé a levegőben!

A Gerlice még csak nem is nézett arrafelé, amerre a pehely felvitte a szél.

— Fiacskáim — így szólt — tudjátok meg, hogy a pehelyből, ha fel is kapja a szél, nem lesz madár s mikor a szél elunja a játékot, a pehely bizony lehull a földre és szemétre kerül.

A kis Gerlicék olyan nagyra meresztelt szemmel hallgatták anyjuknak ezt az oktatását, hogy az nem nézhette a kis buksikat nevelés nélkül s hangosan felkacagott.

A jámbor falusiak, akik valami népbolondító szónok meghallgatására csődültek be a városba és hazafelé jövet éppen az erdő alján ballagtak, el nem tudták gondolni: vajjon mit nevet a Gerlice olyan jóízűen?!

A törekvő borjú.

A kis Borjú odament a Lóhoz.

— Ugyan kérem, tanítson meg engem nyeríteni!

A Ló nagyot nézett erre a kérésre és aztán megkérdezte:

— Tudsz-e már jól bőgni?

— Nem igen tudok, de hiszen azt ráérek később is megtanúlni.

— Nem úgy van az, öcsém! — mondta a Ló erre — ha Borjú vagy, tanúlj meg előbb becsületesen bőgni, mert ha borjú létedre bőgni nem tudsz s lovak módjára nyeríteni próbálsz, mindenki — számrának fog tartani.

Az édesanya.

Két anyajuh összeperelt azon, hogy melyikük gyermeke az a kis fehér Barány, aki legszébb volt az egész nyájban. Biró elé került a dolog. A Tigris volt a biró. A Tigris előtt sem akart egyik sem engedni a másiknak.

— Szakítsátok kétfelé a Barányt! — mondta a Tigris — és így osztozzatok meg rajta!

A salamoni ítéletről a csaló anyajuh is hallott valamit, így hát a Tigris nagy csodálkozására, mind a két vitázó azt mondta, legyen inkább a másiké a Barány. Mikor a Tigris látta, hogy így nem tud igazságot tenni, odaszólt az ajtónállókhöz:

— Vigyétek a kis bárányt palotámnak abba a szobájába, ahol enni szoktam!

Az ajtónállók a parancsolat szerint elvitték a fehér Barányt a szétfreccsent vértől piros szobába. Aztán a Tigris is bement oda...

Egy kis idő múlva kiállt a Tigris a szétfreccsent vértől piros szobájának az ajtajába, megcsattogtatta a fogait, aztán így szólt:

— Most már jöjjön be a Barány után az, aki kész utána halni!

Az egyik anyajuh — a csaló — halálra ijedten elszaladt, a másik meg bement a Tigris véres szobájába.

— Imhol a te kis Barányod — szólt a Tigris a belépő anyához — nem bántottam én egy újjal sem szegénykéd, de így megbizonyosodtam arról, hogy kettőtök közül: melyik az édesanya!

Elnémult harangok.

Irta: SIMÁNDY PÁL.

Gyermek voltam még, apró és drága gyermek, akit az iskola rontása sem érintett. Józsi, a nagy és hatalmas legény, apám 17 éves segédje kézen fogott és sétálni vitt magával ki a mezőre.

Tavaszi volt és vasárnap reggel. A nagy legelő fiatal füve még harmatos volt a reggeltől és a napsugarak még csak langyos, frissítő melegséggel bugyolálták testünket, mikor a falut elhagyva kiértünk a mezőre.

Micsoda káprázatos látvány számomra az a bő és pazar perspektíva, ami most egyszeriben oda tárul csöppnyi valóm elé.

Lábaink előtt a szélesen és lomhán elfekvő, nagy-nagy legelő sík mezősége, a magyar mezőség Mindenfelé, ameddig csak ellát a szemem, az apró két szemem. Távolban kútgém ágaskodik, mellette kunyhók és pásztorok számára. S valahol ott még messzebb-messzebb csordák legelésznek. A friss levegőn át vidáman száll felénk a csengők és kolompok össze-vissza muzsikája. Es rajtuk túl, ott ahol már összeér egymással a föld és az ég, ott húzódik az országút. Az országút, amiről annyi sok szó esik a falubeli emberek között s min — az ő állításuk szerint — el lehet jutni mindenféle nagy városokba, még Pestre is. És ott fenn messze a magasban, magasabban még az országút legmagasabb fájának a koronájánál is, ott mosolyog lefelé a mezőre és ránk is a jóságos arcú nap.

Ennyi gyönyörűség láttára kicsiny testemet kimondhatatlanul szép és jó érzések járták végig és ezek az érzések emelgették felém a lelket is, mint hogyha szállni akarnák megtanítani; szállni magasságok felé, szállni messze és végtelen tájak felé. A kőlyök állatok életöröme dobogott a szívemben és viháncolt a tagjaimban. Kitéptem magam a Józsi vezető kezéből és pajzán dévajssággal futottam messze-messze, előre. Majd öntudatlan áhítatlanul tálogattam apró karjaimat az ég felé, bele a tiszta és napfényes levegőbe.

Ilyen örömök között értük el hosszú-hosszú séta után — Istenem — az országútait, amit még soha életemben nem láttam.

— Jaj hát itt van az országút? Hát ez az? Istenem! Hát ez visz Miskolcra, Pestre? Csak rá kell menni az embernek, erre ni, erre az országútra és az viszi, viszi, elviszi mindenfelé, mindenféle nagyvárosokba. Milyen messze is lehet a város, hogy még csak a tornya hegye se látszik ide. Pedig még csak egy halom sincs errefelé, ami eltakarná.

Most egyszerre csak megszólal mögöttünk a falu tornyában a harang, amit úgy küldött utánunk a templom. A falu erdősátorából messze mögöttünk méltóságosan emeli magasra fejét a

torony. A torkából most szépen, ütemesen, paraszti lassúsággal szakad ki a hívogató szó s szóródik szerte az egész nagy vidéken: bim, bam, bim, bam.

— No fiacskám, most már visszafordulunk, mondja Józsi, elmegyünk a templomba, imádkozni a jó Istenhez...

S megyünk, mendegélünk — vissza, a falu felé és utunkat még sokáig kíséri az első harangozás méla, bánatos, csalogató kongása: bim-bam, bim-bam.

Már újra bent vagyunk a faluban. Milyen szép is a falu ilyenkor, szent vasárnap reggelén. Az utcák tisztára seperve, az udvarokon csend. Még az állatok is tartózkodó hallgatásban ünnepelnek. A kapuk megnyílnak itt is, ott is. Ünnepi ruhába öltözött emberek lépnek ki rajtuk az utcákra: mennek a templom felé párosával, elől a fiatalok, mögöttük az öregek. A nők kezében virágcsomó. Míg a tisztelendő úr prédikál, ezeket a virágokat fogják szagolgatni, hogy az áhítat csendje álomba ne taszítsa a lelküket.

Csatlakozunk hozzájuk. El kell nekik beszélnünk, hogy hol jártunk, mit csináltunk. Megyünk-megyünk mind beljebb a faluba. S minél beljebb jutunk, annál jobban nő a templomozók zarándok csapata. Már felcsendül a második harangszó is. Most már mind a három harang szól egyszerre; cseng, bong, zúg a hangjuk. A messzi mezők pásztorai is bizonyára meghatott és vágyó áhítatlanul hallgatják édes játékukat és errefelé fordítják sovár lelkük figyelmét.

— A karzatra megyünk, súgja Józsi a fülembe nagy mosolyogva, mikor belépünk a templom ajtaján.

— A karzatra? Jaj, jaj, de jó is lesz a karzatra menni — repes bennem az apró lélek. Merthogy templomban voltam én már többször is, de mindig csak a földszinten, — az apám padjában. Most hát a karzatra megyünk, ahová a legények járnak. A karzatra, arra fel-fel, a magasba, amelyik már olyan közel van a templom tetejéhez. A templom tetejéhez, amely tele van festve csillagokkal. A karzatra, az éghez közel.

Kurta lábacskaimmel persze csak nagy nehezen jutok lépcsőtől lépcsőig. De felkap Józsi az ölérébe és máris bent ülünk egy padban, ahonnan jól szét lehet látni az egész templomban.

Az ének már javában zúg. Az áhítat nagy erővel tör ki az egész gyülekezeten. En boldogan veszem észre a nők padsorában a kis Jolánkát, akinek a legszebb ruhája van a falu összes lányai között. Most egyszerre csak elhallgat az ének, nagy zudulással felállnak helyükről az emberek. A feketeruhás tisztelendő úr elkezd imádkozni a szószéken. Nekem is össze kell

kulcsolnom a kis kezeimet, azt mondja Józsi. És így összetett kezekkel, szent áhitattal nézek, nézek folytonosan abba az irányba, ahol a drága, szép Jolánka van.

Most megint leülnek az emberek, csak a tisztelendő úr marad állva a katedrán és beszél, beszél tovább. A prédikáció áradatának kábulata

elzibbasztja a kis testet, mely a hosszú útban kimerült. Edes álomban ejtem le a fejem a Józsi párnás térdeire s mialatt ínyeimen elárad a vasárnapi csirkehúsleves drága íze, ártatlan szép nyugvással pihenem ki Isten szent hajlékában a nagy életöröm fáradoimait és boldog múmorát. Oh elnémult harangok!

C. F. Ramuz.

Irta: Dr. KRAMMER JENŐ

Bizonyára felfigyeltek erre a különös hangzású névre. A hordozója távoli ország, a mi szellemi világunk látóhatárain kivüleső munkakör alkotóművésze és én is elgondolkoztam azon, vajjon bemutassam-e Nektek? De azután eszembe jutottak azok a napsugaras órák, amelyeket nála töltöttem, azok a lelkembe markoló gondolatok, eszmék, amiktől ez a nagy szellem szinte sugárzó fáklyaként tünt fel előttem és nem tudom megállni, hogy ne meséljek Nektek róla. Nem akarok értekezést írni az ő irodalmi vagy filozófiai jelentőségéről, azt szeretném, ha ez a kis cikk olyanképen hatna Reátok, mint egy kitépelt oldal az útinaplómból és csak az ragadna meg benneteket benne, ami valóban megkapó élmény (tehát nem irodalmi felfedezés) volt számomra.

Tényleg naplófeljegyzéseimből fogok mesélni. Hamar megadom hozzá a földrajzi keretet. Színhely: a Genfi-tó partvidéke. Ezt a csodálatos szépségű nagy tavat sokszor kis Földközi-tengernek mondják, mert annyi forró, vakítóan fényes napsugár éri. Északi és északnyugati partján lépcsőzetesen emelkednek a lankás domboldalra a végeleáthatatlan szőlőkertek, a déli parton mint valami megnövekedett fal, hatalmas hegyóriások tornyosulnak. Néha-néha két csúcs között a figyelmesen vizsgálódó szem felfedezi a távolkölülő tompa tetejű fehéróriást, a mi kontinensünk legmagasabb hegyét, amely azonban jóval szelidebb, mint körülötte jó néhány sziklafal. Nem hiába keresztelték a jókedélyű, jámbor szavoyaiak „nagy fehér vakondoktúrásnak.” (La grande toupinière blanche.)

Erre felé az Isten áldotta, szép, mindig napsugaras világ felé rohogott velem két évvel ezelőtt, nyáron, az elegáns, nemzetközi gyorsvonat. Én izgatottan álltam az ablaknál és vártam a pillanatot, amikor feltűnik végre a kis Földközi. No, nem a reá olyan jellemző napsugaras „nevető kék köntösében mutatkozott be nekem. Amikor a vonat egy élénkzöld domboldal mögül hirtelen fölébe kanyarodott és én megláttam akkor ép haragoszöld tükrét, a szemben lévő erősen csipkézett ormú hegyóriás felett abban a pillanatban sistergett százfelé hatalmas dübörgéssel a villám. De nemsokára előjött a nap és én láttam azt a csodálatos kétszer kék

eget: egyet fönn, egyet lenn, amint egymásra mosolyognak és egymás képét tükrözik. Ennek a kétszer kék égnek nagy írója a furcsa nevű francia.

Akkor persze még nem tudtam, hogy létezik. Elrobogtam lakhelye felett anélkül, hogy sejtettem volna, milyen nagy életreszózó élményt fog jelenteni az a többi közé vegyült kis ház lelkemnek. De amikor a gyors Genf pályaudvarába herobogott és élénken reámköszöntő barátom autóra tessékelt, alig néhány perc múlva említette Ramuz nevét, felhívta reá figyelmemet, könyveket ígért tőle, hisz bizonyára meg fog kapni a művésze. Tényleg másnap vagy harmadnap Rousseau szigetén már Ramuzt olvastam és azt tettem Isten gyönyörűsége kék ege alatt, sőt mi több, ugyyszólván a kétszer kék két tükrözött egy álló hónapig.

Elbámultam, micsoda hatalmas erejű könyveket írt ez az ismeretlen nevű francia: huszat, harmincat, szebbnél-szebbeket és maguk a franciák is alig tudnak róla. Alig egy esztendőre reá felfedezték és ma mindenütt emlegetik, mint korunk egyik legnagyobb íróját. Húsz és egynéhány évig írt, dolgozott és alkotott és alig vették néhányan észre. Jelentéktelen külsejű kis füzetekben jelentek meg azok a művei, amelyeket ma nagy előkelő francia kiadók sok ezer példányban újra és újra nyomnak. Ez a tény gondolkodóba ejtett: mindjárt azt sejtettem, hogy Ramuz azok közé a ritka munkások közé tartozik, akik a munkáért magáért dolgoznak. Es csakugyan csakhamar felfedeztem az ő nagy hitét. „Minek a dicsőség” — kérde valamelyik könyvében. — „Nem elég a munkaszeretet? Nem elég a hit?”

Amikor már sok sok könyvét elolvastam és a genfi tartózkodásom ideje lejárt: nem tudtam elhagyni a kis Földközi tengert anélkül, hogy nagy íróját fel ne keressem. Kiszálltam tehát Lausanneban és megindultam a forró napsütötte országúton. Hamarosan elértem a rendes, tiszta kis Courba, abba a kis faluba, ahol Ramuz él. Vasárnap volt. Sok ember volt az utcán és így hamar megtaláltam azt a kis házat, ahol lakik. Becsöngettem. Néhány pillanat múlva előttem állt. Magasnövésű, élénk, délvidéki francia. Min-

den kis arcvonása vibrál a mosolytól, amikor beszél, kitörő örömmel vezet be szobájába és ez a váratlan, közvetlen öröm egyszerre meleg otthonná változtatja a nagy író házát. Megkérdi: honnan jövök? és amikor megnevezem otthonomat, már gyermekes kíváncsisággal felugrik, hoz egy multszázadból való igen régi atlaszt, felüti Középeurópa térképét és boldogan fedezi fel Pozsonyt a Duna mellett. Amikor elmesélem neki, hogy nálunk négy nemzetiség él együtt, hogy a magyarok nem szlávok, hogy szlovákok és csehek és németek, meg ruszinok élnek köztársaságunkban, nagy szemekkel néz reám és kiolvasom mély tekintetéből: úgy szeretné, ha sokat-sokat mesélnék neki arról a sok különböző népről, amellyel érintkezem, mint mind ennek a földgolyónak lakója, mind külön lelkülettel, gazdag népszokásokkal és művészettel színesíti az emberiség egyetemességét. Es tényleg sokat kellett a mi népeinkről mesélnem és meg is tettem, azzal az örömmel, amellyel én is figyelemmel kísérem a különböző nemzetiségek tarkaságukban is egységes emberi életét.

Azután mesélt Ramuz az ő saját életéről. És amit mondott, az indított engem tulajdonképpen arra, hogy Nektek meséljek róla. Nem Ramuzt, az író, akarom bemutatni, ámbár arról kifogyhatatlanul lehetne írnom, Ramuz életét szeretném főirányában elétek varázsolni: mert ez az élet profétikus élet és a mi korunk útvesztőjéből irányt mutat egészségesebb, természetesebb élet felé. Ramuz mint fiatal ember Párizsba került. Az egyetemi félévek elején mindig ezer meg ezer ifjúval röpködnek a gyorsvonatok Európa kapitálisai felé és nem egy egyszerű tekintetű, tisztalátású vidéki vagy falusi gyermek zavarodik meg addig olyan józan gondolatvilágában a fővárosok olyan tarka, olyan sokszínű, de olyan alaptalan életsodrában. Ramuz, mint minden szellemi pályára induló francia, Párizsba ment! Es Párizsban rájött arra, hogy ebben a zajos bábeli városban, ahol rengeteg a szépség, a szín, a gazdagság, az ember, ha a nagy bámulás után magára eszmél: olyan, mint aki eltévedt. Elvesztette a kapcsolatot azzal a lelki talajjal, amelyből kibontakozott.

Különös nép Ramuz népe. A Genfi-tó melletti kis Vaud kantont lakja. Francia. Mindenben, ami szellemi élet, fővárosa, Lausanne, Párizst utánozza. Pedig az itt lakó franciák egész mások, mint a Párizsvidékiek. Hegyifraciák. Legfőbb élményük a kétszer kék végtelen és a feléje lendülő komor hegyóriások. Ebben mélységesen egyek a kis Svájc többi lakóival, a németekkel. De ezektől megint elválasztja őket a nyelv és a sokkal élénkebb, mozgékonyabb temperamentum. Még leginkább szomszédaikra, a szavoyaiakra ütnek, de azok katolikusok, ők kálvinisták, azok sokkal könnyebben hisznek a mindent megbocsátó Istenben, ők érzik maguk felett az elrendeltséget.

Párizsban jött reá Ramuz, micsoda végtelen gazdag, mély emberi életet hagyott maga mögött kantonjában, olyan életet, amelynek ismerte gyökereit. Így vált tudatossá lelkében egész élete alapélménye: *ahol gyermekkorunkat töltöttük, ott érkezhetünk el a legteljesebb önismeret-hez.* A nép, az a néhány ezer ember, aki körülöttünk él, dolgozik, olyan mint egy kis csepp az emberiség tengerében. De mint a kis cseppben, benne is feltalálható a végtelen víztömeg minden sajátsága.

Es Ramuz hazatért. Hosszú éveken át ismerkedett az ő világával. Kitörő örömmel figyelte a nagy kék tavon napról-napra foglalkozásukat űző halászokat, a szőlőhegyeken dolgozó vincelléreket, beolvadt a népbe. Mert írónak lenni, szerinte, szintén csak mesterség. Amiként a szántóvető paraszt napról-napra végignézi a földjeit, úgy az író tekintete is gondosan figyeli a reá bízott kis világkört, hogy látószemként észrevegyen mindent, ami mellett a nép napi foglalkozása sok gondjával elhalad. De nem szabad elveszni a részletekben, mindig tudatában kell lennünk annak, hogy az a kis nép, amely velünk él, az emberiség csoportja. Ez az, ami Ramuzt a kis világa megfigyelőjéből az egész emberiség, az emberi sors nagy látnokává avatja. Kevesebb szavat, több tény. Nem lelkesedni kell a természetért, hanem megfigyelni, meglátni. Akkor nem leszünk olyan gyökértelenek, felismerjük, hogy minden pompásan kifejlődött technikai kulturánk ellenére, még mindig az anyaföld gyermekei vagyunk, a Természet lakói. Ramuzt méltán nevezik a XX. század Rousseaujának. Valóban Rousseau-szerű próféta ő, de nincs tanítása, csak művészete van, amely lélekbemarkoló erővel látatja meg olvasóival, amit ő meglátott.

Ramuz megtanít arra is, hogy a nép iránti szeretet semmi egyebet nem tesz, mint a nép megismerésére törekszik. Nem szavalni kell a nemzetekről, hanem meglátni ünnepeiken és munkanapjaikon az egyszerű embereket, meséiket, örömeiket, vágyaikat. A nemzetek olyanok az emberiség körében, mint a vidékek a földgolyónkon. Ezért örült annyira Ramuz, mikor én a mi népeinkről meséltem neki. Örült, mint az utazó, aki új vidékre ér és kíváncsi szemekkel néz körül. Általában Ramuz lelkében kiapadhatatlan nagy öröm él, hogy ilyen gazdag a föld, ilyen gyönyörűséges a természet és ilyen sokarcú az emberiség. Nincs könyve, amelyben magávalragadó kitörő lelkesedés ne rajzolná elénk a kétszer kék tavat és eget, a hegyeket és a napot. Ramuz életének ezek elmaradhatatlan beszédes kísérőtársai.

De van még egy elmaradhatatlan, hol látható, hol láthatatlan alakja Ramuz könyveinek. Amint végig néz az ő szeretett világán, észreveszi, hogy itt is, ott is felüti fejét a Gonosz. Nem is igen tudni, honnan jött, mikor jött, egy-

szerre itt van és megbontja az emberek békéjét, egymásra uszít népeket, akiknek pedig egy az életük, a sorsuk, az álmuk, csapást csapás után küld az egyébként oly békés mosolyú égbolt, a nyugodt hegyekből és hallgatag föld mélyéből. Ennek a Gonosznak jelenléte adja meg Ramuz munkáinak ős mithoszi hangját.

Jó volt e, hogy meséltem róla?! Nem tudom. Profétikus hang az övé, profétikus beszéd az ő írása. De Nektek főleg csak az életét akartam elmesélni. Azt, hogy a hangos Párizsból hazasietett, nem törődött dicsőséggel, hírnévvel, körülnézett faluja környékén és egész életművet betöltő kimeríthetetlen kincset fedezett fel az ő vidéke természeti szépségeiben, a körülötte dol-

gozó nép lelkivilágában, szokásaiban és nyelvében, beszédében. Mert Ramuz az! is elleste. Es ma — igaz, csak huszonöt évi munka után — azt mondják róla, hogy korunk egyik legnagyobb művésze, hogy az, amit arról a kis népről, arról a szükkőrű vidékről írt, az egész emberiség megrendítő eposza.

Tehát: minden vidék, minden kis életkór kimeríthetetlen kincsébánya, csak ki kell nyitni a szemeket, csak látni kell. Ha csak ezt jegyzitek meg Ramuzról, erről a furcsa nevű franciáról és ebben utánozzátok, azt hiszem, arra büszkébb lenne ő, mint minden hangos ünneplésre, világsikerre.

Észak országain keresztül.

(4)

Irta: KARLE SÁNDOR.

Az oslói egyetem kertjének egy deszkabódéjában őrzik és mutogatják a norvég régiségek egyik büszkeségét, a Gogstad mellett 1880-ban kiásott vikinghajót.

Viking tulajdonképen azt jelenti: öböllakó, de tágabb értelemben értjük rajta mindazokat a bátor, harcias, vállalkozó szellemű északi hajós népeket, akiket déli szomszédjaik normanoknak, északi embereknek neveztek el. Sok kis király és a nemesség uralma alatt nyögtek. A belső harcok, a honi földön való nehézmegélhetés, a kalandvágy s különösen a tenger szerelme kicsalta őket a fjordok öléből, amelyek kitűnő gyakorló helyül szolgáltak a tette kész vikingeknek. A VIII. századtól kezdve az összes európai parti lakók remegtek a vikingek tengeri sárkányaitól, amelyeken még a folyók medrén is be tudtak hatolni az egyes országokba rabolni vagy hódítani.

Hogy Franciaországot ne háborgassák folyton-folyvást, Együgyű Károly vezérüknek, Rollónak odaadta feleségül leányát, Gizellát s hűbértartományul a róluk elnevezett mai Normandiát. Tudjuk, hogy innen kiindulva foglalták el egész Angliát; ők lettek itt az urak, az angolszászok pedig a szolgák.

A déli országok közül először Spanyolország partjait keresték fel, de a nyugati gótok és arabok visszaszorították őket. Mikor hevesebben lobogott fel harci tüzük és vándorkedvük, leveztek Itáliáig, sőt eljutottak Görögországig és Kisázsiaig is.

— Hiszen akkor ezek a vikingek amolyan fordított rómaiak voltak, akik észak felé szintén eljutottak idáig, Norvégiáig, az ultima Thulé-ig, — szakította félbe történelem-tanárunk előadását Gézey Simon. — Igaz, hogy volt köztük valami Vörös Columbus is? — kérdezte tovább.

Vörösnek Vörös volt, de Erik volt a neve,

aki egy vízi cserkészeten Izlandról elindulva felfedezte Grönland szigetét, amelyet zöldelő partjairól nevezett el Zöldföldnek. A X. században ennek fia, Leifr, columbusi szándékkal szállt nyugat felé tengerre s el is jutott Amerikába, a Labrador félszigetnél. A mai Nantucket vidékén jó szőlőre akadtak s vígan éltek-mulattak a vikingek, amiért is az új földet jó Borországoknak (Vinland det goda) nevezték el. Itt is, meg Grönlandban is voltak gyarmataik, de ezek csakhamar megszűntek az utánpótlás hiánya és a benszülőttek támadásai miatt.

Az Oslóban őrzött vikinghajót a királydomb alatt találták meg, mert a viking-királyokat és királynékat — mint a hősöket paripáikkal — kedvenc hajójukban szokták eltemetni. Ez szolgált nekik koporsóul.

Hogy a vikingvér még nem fajult el, elég csak rámutatunk a norvég Nordenskiöld, Nansen és Amundsen felfedező útjaira, akikben épen úgy megvolt a vállalkozó kedv és elszánt akarat, mint tengerjáró vikingőseikben.

Az egyetem kertjéből a történelmi és szépművészeti múzeumba siettünk, ahol a hazai művészek képeiből egy kis ízelítőt kaptunk a norvég természet színéből, hangulatából, a fjordok néma fenségéből, az éjféli nap misztikus világosságából.

A Holmenkollen hegyre már csak azért is felmentünk, mert itt tartják meg évről-évre a ski-futás háromnapos nemzeti versenyeit. A hegy tetején gyönyörködtünk a fjordra nyíló s a nappolyi öbölre emlékeztető pompás panorámában. Délután kirándultunk Bygdö festői fekvésű félszigetére, ahol fürdés után az itteni néprajzi múzeumban láttuk Ibsen dolgozó szobáját is.

Másnap reggel felültünk az oslo-bergeni gyorsvonatra, amely Európa egyik legszebb és legérdekesebb hegyi pályáján viszi át az embert

Norvégia keleti részéről az Atlanti Óceán hullámaival dacoló, meredek nyugati partjaira. A változatos és gyönyörködtető panorámában, amelyet szemünk-szívének a vonat ablakából majd ámulva, majd megdöbbenve élvez, végigvonulnak a norvég természeti szépségek és látványosságok majdnem összes képei; a viruló keleti tájakról zuhogó folyók, tajtékoz víz-esések, hegyi tavak, haragoszöld fenyevesek és lomberdők közül a vonat 1300 m-re emelkedve egy 70 km-es szakaszon az örök hó és jég fűtlen-fáttan, kietlen, borzongató fenségű fensíkján (fjeld) visz át bennünket, hogy aztán egy szép fjord sziklás partján szaladjon végig velünk a nyílt tenger felé.

Hogy az út nehézségeit leküzdjék, 179 alagutat kellett vágni a hegyekben, sok hidat verni a folyók és szédítő szakadékok fölé. Ezek közül a legszelesebb 215 m, míg az alagutak közül a leghosszabb 5,5 km. Sokszor úgy tetszett, hogy vasúti kocsink és a több száz méteres szakadék vagy meredek fjordpart között anyi hely sincsen, hogy egy ember megállhasson. Onkén-telenül is visszahúzódtunk ilyenkor az ablaktól. Vadabb természetet alig lehet elgondolni, mint a fjeldék-é és fjordok-é.

Myrdal állomásnál a magyar útjártsátság leszállott, mert másnap az innen 28 kmnyire fekvő Sogne-fjordot akartuk megtekinteni. Vadregényes tájon szálltunk le kis norvég kocsikon a völgybe, amelyet ma-

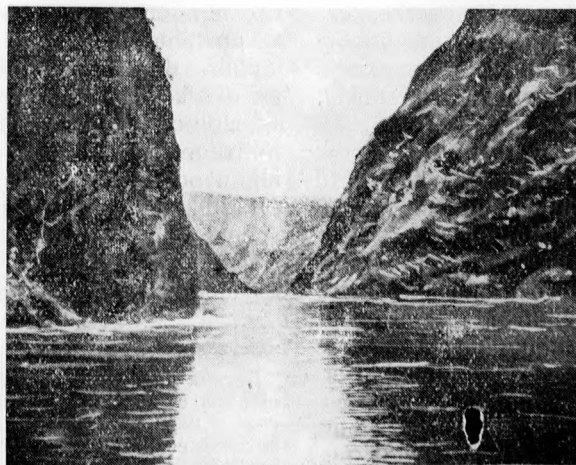
gas hegyek cirkuszszerűen vesznek körül. A norvégek ugyan minden öblöt fjordnak neveznek, de általában a szárazföldre mélyen benyúló, megtépett, meredekfalú keskenytengersávokat értjük rajta, mert ezek a legklaszikusabb fjordok, amelyek a világ legszébb tájait alkotják. A fjord hossza hasadékhöz hasonlít (a Sogne-fjord 185 km. hosszú), amelyet folyómederként a tenger vize tölt be; az oldalági nagyon emlékeztetnek egy-egy völgynek a mellékágaira; ezeket hegyi tavaknak képzelné az ember, ha nem függének össze a főág révén a tengerrel. A Sogne-fjord az ország belseje felé úgy ágazik el különféle nyulványaival, mint egy tölgyfa ágai-
val. Mi a legbelsőbb ágból, az Aurlandfjordból indultunk a világ-szép Noeröfjord megtekintésére.

Utunk elején a tengersáv még másfél km. széles, de már itt is jobbról-balról 900-1200 m. magas, sötét-homlokú sziklafalak vesznek körül bennünket. 200-300 m. magasságban, mint valami fecskéfészek, lapul meg egy-egy alpesi kunyhó a sziklafal erkélyszerű kiugrásán. Mindenünnen víz-esések buknak le a fjeld vidékéről, vagy egészen szabadon, vagy szalagszerűen simulnak a vén sziklákhöz; mindez tükröződik a fjord vizében.

Alighogy kinyarodik a hajónk a Naerö-fjordba, jobbról a Laegdeelvnek az Eiffel-torony magasságából (300 m.) lezuhanó vize köszönt bennünket kedves csobogásával, egy völgy-

A Sivolé-vizesés Stalheimnél. Norvég lányok nemzeti viseletben.

A Sogne-fjord egy ága: a Naeröfjord.

nyíláson keresztül pedig szép kilátás nyílik a Stage-maase (=ijesztő orr) 1700 m-es hófedte bérceire. A fjord egyre jobban szorúl össze, már csak olyan, mint egy 200 m. széles folyó. A sziklafalak most már egészen merőlegesen, mint valami óriási kapubálványok állnak előttünk és elzárják előlünk a kilátást, de csak addig, amíg rajtuk áthaladva új gyönyörűségek kapuja nem nyílik meg számunkra. Az egyik vizesés 560 m. magasságból a napsütésben a szivárvány összes színeiben ragyogva esik először szabadon 150 métert, majd aztán egy sziklára zúdulva fátyolszerűen ontja le vizét a fjordba. A hegyek a fjord végében, Gudvangennél, oly hatalmasan tornyosulnak az ég felé, hogy télen át néhány hónapon keresztül még a napot sem láthatják az itteni lakosok. Gudvangentől autón tettük meg az utat a festői Stalheimig, ahol órákon át élveztük a vizesésektől szegelt völgytorokra és a környező kupolás hegyekre kínáló remek kilátást.

A hegy másik oldalán leereszkedve, autóink a Garamnak Szentbenedeki völgyére emlékeztető szépséges uton vittek egészen Vossewangenig; ennek a kies

városnak szemhatárát a köröskörül égnek meredő hegyek kicsire szabták ugyan, de kárpóolták szépségükkel, derékig haragoszöldek, felül pedig hófehérek. Itt az állomáson újra felszálltunk a bergeni gyorsra, ahol norvég cserkészekkel is találkoztunk, akik norvég nyelven üdvözlést is küldtek a komáromi cserkészeknek. Ezek bizonyára rúnáknak gondolták az irásunkat, oly érthetetlen volt előttük.

Innen Bergenig a vonat völgybe ereszkedik le. 60 km-nyire a tengertől megint egy igazi fjord mentén vitt az utunk. Együtt haladtunk, együtt kanyarodtunk, mi fönt a sziklafalban, ő a sziklafal lábánál, mert sik partja, hol ember lábát megvethetné, alig van. A sok szépség láttára Gézay Simon elragadtatásában így kiáltott fel: Nohát ez a vidék igazi Bergengócía!

Mire a fjord vízszintjére ereszkedtünk, Bergenben voltunk, a halkereskedelem középpontjában. A halaknak köszönheti élénk forgalmát, fejlődését és gazdagságát már évszázadok óta. Egyike Norvégia legszebb és legnagyobb városainak (96,000 lakos!). Noha északi szélessége

60° 24', szépen megterem itt minden: gabona, virág, gyümölcs. Kedvező viszonyait az enyhe klímának és a sok csapadéknak köszöni (183 cm. évenként!). Ugy is szokták meghatározni: Bergen az a város, ahol mindig esik az eső. Egy hajóskapitányról pedig azt mesélik, hogy hét éven keresztül rendszeresen ellátogrtott Bergenbe s a nyolcadik évben mégsem ismert rá, sőt a rossz kormányzásért el is verte hajókalauszát, mert derült időben érkezett meg Bergen kikötője.

Éz a kikötő csupa élet, elevenség és valóságos árbocerdő tölti meg. Vig, eleven, zajos élet uralkodik magában a városban is, mintha nem is a hideg, zárkózott természetű norvégek között járnánk-kelnénk, hanem valami délvidéki városban.

Aalesund városa.

A város hegyek közt, mély öbölben fekszik. Fekvése szép, de szép és érdekes, maga a város is régi, apró faházaival és haragos-vörös tetejű modern épületeivel. Az idegenek számára érdekes látvány a halpiac hatalmas ollójú rákjaival, sokfajtaú eleven vagy darabokra hasogatott tengeri haljaival.

Estére elhagytuk a várost, még pedig a Namsos nevű hajón, amely két napig vitt bennünket Norvégia nyugati partjain észak felé. A hajó gőzdarva az elindulás utolsó percéig folyton rakodott liszttel, kávéval, cukorral, mindenféle kereskedelmi cikkel, mert ezek a postahajók a parti lakosságnak valóságos tápláló dajkái. Hajónk fölcszedte vasmacskáját és a kikötőből kibontakozva a szigetközök útvesztőibe szállott velünk. Minthogy a nap itt csak féltizenegykor nyugodott le s utána is még alkonyodás-szerű világosság uralkodott, sokáig élveztük éjjel a tenger és a norvég partok szépségét. Másnap déltájban érkezünk meg Aalesund (Ólesund) városába, a csukamáfolaj és halkereskedelem egyik főhelyére.

(Folyt. köv.)

Az úgynevezett kabátos ember nyelvére ezer ragály ülepszik a műveltség megszerzésénél. Magyarúl jóformán csak a nép tud. A nyelv pallérozását a népmesén kell kezdeni és a gyereken. A kis gyerekek már a bölcsőben meg kell kóstolnia a csalimeséket, aztán a népmesékre kell őt fogni.

(Almanach, 1910)

Mikszáth Kálmán

Felhívás

valamennyi sport-, turista-, cserkész- és testnevelési alakulatainkhoz!

A természet törvényei szerint gyermekeinkben folytatjuk életünket, nem lehet közönyös tehát, hogy azok milyen felkészültséggel foglalják el majdan a mi helyünket. Lesz-e az élet viszontagságainak leküzdésére elég testi és lelki erejük, kitartásuk, munkaszeretetük?

Az „ép testben lakhatik ép lélek” eszméjének szolgálatában állanak címzett alakulatok is, sőt már a csecsemő kortól kell a test épességét az életre előkészíteni, ami kezdetben csak a helyes táplálás útján érhető el. Általában testünk épsege egész életünkön keresztül főleg a helyes táplálkozástól függ, mert izmainknak erejét, agyunknak szellemi képességét mindig a munkának megfelelő táplálék frissíti fel.

Az orvosi tudomány mindig több és több értéket tulajdonít a természetes (nyers) állapotban fogyasztható táplálószereknek, különösen a bennük található vitaminoknak a szervezetre kedvezően ható tulajdonságai miatt.

Hogy mai táplálkozásunk nem egészen megfelelő, tapasztalhatjuk intelligenciánknak nagyfokú idegességéből, a futballsport terén, ahol már egész egyesületek életét kezdi megrontani a feyelmet áttörő idegesség. Mindez pedig legnagyobb valószínűség szerint a helytelen táplálkozás következménye, tehát a táplálkozás módosításával kell a kóros állapot kiküszöbölését megkísérteni.

Van egy élelmicikkünk, melyet sem a sportkörök, sem a nagyközönség nem karol fel oly mértékben, mint azt ez az élelmicikk minden tekintetben megérdemelné s ez a **méz**.

Az ógörögök isteneiknek emberfeletti erejét a nektár és ambrozia fogyasztásból következtették, lévén ők már nagyon kiművelt méhészek, akik úgy ismerték méheik tulajdonságait, mint jó magunk s tudták, hogy a méhek is nektár és ambroziával táplálkoznak és e táplálkozásnak köszönhetik, hogy testük súlyának ötvenszeresével játszva megbírkóznak, hogy repülésük a fecskéénél is gyorsabb és testüknél súlyosabb tárggyal, mint például a herékkel több méter távolságnyira tudnak repülni.

A méhek már náluk is háziállatok voltak s azok adták élelmicikkeikhez az édesítőt, a *mézet*.

Táplálkozásuk a görögöknek túlnyomórészt nyersanyagok, u. m. tej, vaj, gyümölcs, főzelék-félék mint a hagyma, retek, répa és főleg méz volt, melyet Hymettos mézdús rétjein oly mennyiségben termeltek méheik, hogy abból feleslegük is maradt az általános fogyasztás mellett. Ez az étrend és a csecsemőkortól való edzés okozhatta azt, hogy minden férfi athléta, minden nő kevés kivétellel anyának termelt, vénusi eszményi szépség volt, ha arcbán nem is, de test-

alkatban. Csak ilyen edzett nép küzdhetett meg Dárius és Xerxes gigási seregével Thermopylenél és Marathonnál avagy Salamisnál. Csak ilyen nép tudhatott olyan kultúrát teremteni, amiből mai korunk is példát merít.

Ott seregestől ment az ifjúság az olympiai versenyekre, ma gond 10–20 athlétát kiválasztani az ország ifjúsága közül, akik a mai olympiai versenyben helyezésre számíthatnak.

A méheket állítottuk példának, amiknek államélete is csodásan szép társasélet, a miénkénél kétségtelenül szebb. Táplálékukat a növények nektárjából és himporából gyűjtik és lépeik sejtjeiben mint mézet elraktározzák. A méz tehát nem más, mint nektár és ambrozia, a vegyész pedig a különféle cukoranyagokon kívül foszfort, növényi fehérjét, sókat, hangyasavat, viperint és a még összetételében ki nem elemezett vitaminokat tartalmazza, melyek nélkül nincs egészséges élet. Mindezek oly szerencsés arányban vannak a mézben elegyedve, hogy az emberi szervezet is minden maradék nélkül veszi fel azt csak úgy, mint a méhek szervezete. A gyomor oly gyorsan dolgozza fel azt, hogy már percek múlva megkezdődik a felszívódás, nem úgy mint a közönséges répacukornál, melyet előbb a gyomornak erjeszthetővé kell átalakítania.

Tudvalevő dolog, hogy a cukorfélék a testi szervezetnek hőkalóriákat nyújtanak, a munkában vesztett meleget ezek és a zsiradékok pótolják.

Megállapított tény, hogy 5 deka méz négy órai nehéz munkának hőkalóriáját pótolja, ami nem több, mint amennyi sűrű folyékony mézből egy evőkanálra ráfér, tehát nyolc órai munkaidő mellett az embernek 10 deka mézre van szüksége. Ha pénzürtékre számítjuk azt át, akkor annak értéke 1'20-tól 2 koronáig terjed a mézárak hullámzása szerint. Tehát a gyomortöltő anyagokkal együtt, melyek a belek működtetésére szükségesek, nem kerül a napi élelmezés többé 4–5 koronánál, ha csak tej, méz és kenyéren élünk. Pedig megkérdéshetjük akár melyik orvost, mind azt fogja mondani, hogy egészséges gyomrú embernek az volna a legideálisabb táplálék. De mert gyomrunk megszokta már a változatos ételeket, a mézet még ennél is redukáltabb méretben, naponta csak 5 deka mennyiséget volna szabad fogyasztanunk inkább a teljesített munka után, mint előtte, nehogy a testben a gyors felszívódás következtében túltáplálkozás esete álljon be.

A méz vegyi összetételénél fogva a legideálisabb tápszer, mely magában foglalja úgy az izomrendszer táplálékát, mint az idegrendszerét is. Ha más bizonyítékunk nem volna, itt

vannak maguk a méhek, melyeknek úgy testi mint szellemi képessége messze túlszárnyalja más állatok képességeit. De vannak már bőven tapasztalataink embereknél is, kiknél a rendszeres mézfogyasztás csodás dolgokat művelt. A sok közül csak néhány példát említünk itt fel.

Sportférjaink még emlékezhetnek Szemere János rúdugró bajnokra, ki a háború előtt a rúdugrásban verhetetlen volt s aki csak azért tartotta 367 centiméterrel a rúdugrás bajnokságát Ausztriában és Magyarországon, mert nem akadt ellenfele, aki magasabb ugrásra serkentette volna. Tréningben nem ritkán látták klubtársai 400 cm-t ugrani.

Nos, ez a bajnok olyan szülők gyermeke, kiknek apai és anyai ágában a tuberculosis több esetben pusztítólag működött. A csira benne is megvolt, amit atyja nem kis aggodalommal sejtett nagyfokú idegességéből, szórakozottságából és elégtelen fejlődéséből. Atyja, mint méhész, saját magán tett tapasztalatokból okúlva, gyermekeit rendszeres mézfogyasztásra szoktatta s évről-évre látta annak nagy hasznát gyermekeinél is. A rossz tanulóból pár év múlva könnyen tanuló közepes diák lett, testi fejlődésre ruganyosság és kitartásban pedig már akkor társai fölé emelkedett. Tizenhét éves volt, amikor a híres francia olimpiai rúdugró bajnok eljött Magyarországra olcsó babérokat szerezni. Gondére nek hívták.

Akkor már a kis Szemere feltűnő ugrásokat csinált s klubja őt nevezte be Gondére ellenfelének. Ha az verést kap, nem esik szégyen az egyesületen, míg az egyesület addigi rúdugró bajnoka inrándulás ürügye alatt nem szerepelt.

Eljött a nagy nap. A klub kész volt a vereséget elkönyvelni rúdugrásból. Am mi történt? Mire a rúdugrás sorra került, Jupiter pluvius

olyan zuhogó esőt zúdított a versenytérre, hogy már-már lehetetlennek látszott a verseny lefolytatása, de a francia unszolására mégis sorra került az és szakadó esőben ugrott a nagy francia, mindjárt 340-re állítatva a mércét és leverte. Utána ugrott Szemere s a mércét magas ívben átrepülte. Óriás üdvrivalgás következett reá és amikor a francia harmadszor is leverte a mércét, akkor az athléta klubelnök Gerenday felkapva a hőst diadallal vitte a klubház fürdőjébe, hogy átfázolt testét a langyos fürdő átmelegítse.

Ettől kezdve a háborúig nem volt verseny Magyarországon és Ausztriában, ahol Szemere ne győzött volna. A háborút végigküzdötte, most festőművész és alkotásai valószínűleg évszázadok múlva is beszéltetnek róla.

Occse kisgyermekkorra óta tüdejével küzdött. Többször volt tüdő- és mellhártyagyuladása. A rendszeres mézfogyasztás nemcsak hogy megmentette bajától, de mint diák osztályában mindig az első volt, átküzdve a nagy háborút, most hivatalának értékes tagja.

Betegségek elleni gyógyhatását is az orvosok nagyon jól ismerik a méznek, hogyne, mikor az annyi ezerféle gyógyfűnek nectárját is tartalmazza.

Amerika és a nyugati államok a mézfogyasztásban vezetnek. Norvégia, Svédország vagy a finnek csakis azért tudnak oly sok athlétát sorompóba állítani, mert táplálkozásuknál nagy szerepet játszik a méz.

Ha a mi fiatalágunk versenyben akar haladni amazokkal, akkor szívlelje meg a mondotakat és szeszes italok helyett pótolja hőkalóriáját mézzel!

A méhészek gremiuma nevében:

Az Érsekujvári Méhészegyesület.

Veronika kendője.

Sokan szívből becsülnék engem,
mert sejtik tán, hogy ki vagyok.
Sokan őszintén lebecsülnék,
mert nem tudják, hogy ki vagyok.
Veronika verejték-törölő kendője vagyok.

Én nem jöttem csodatevőnek,
próféta, látnok nem vagyok.
De a szemem úgy alkotódott:
meglátja mindég, mindenütt
a kereszthordó Krisztus véres-bús veritékét.

Mert minden szenvedőnek arca:
egy kicsit véres Krisztus-arc.
És minden kereszthordozónak
az útja: kicsit Golgota
s vadul félrevert szívem hangja: ecce homo.

De jó alázatosnak lenni,
ha egyes egyes, vagy sokan
vonúlnak a Kálváriára,
elévük állni boldogan
s arcukra terítvni lelkem szűz keszkenőjét.

Én nem tudok fölényes lenni,
közönbös lenni nem tudok,
a goltogatók útja mágnes:
akarom, vagy nem, egyre megy,
velük kell menmem s lobogtatnom lelkem kendőjét.

Vettétek észre? Négygyűlésen,
vagy templomban a sok-sok arc
összetevődik mozaikká
s egy-arc lesz: véres Krisztus-arc,
ilyenkor misztikusan megnő
lelkem fehér jóság-kendője s ráteritem.

UJ BUDA UNOKÁI.

Kalandos ifjúsági regény.

(2. folyt.)

Irta: TÁBORY PÁL.

Egész idáig folyton csodálkoztam. Az ámulás nyitotta kerekre szememet s azt hittem, sohasem fogok betelni a csodákkal. Maga a tenger volt az első misztérium. Meglehetősen simán úsztuk meg, betegség nélkül — csak Erényi Pityu gondolt nagyot és merészet és adta vissza a reggelit, ebédet és uzsonnát első nap este a tenger hullámainak. Másodnap már ő is rendbe jött. Szerencsénk volt: vihar nem kapott el sehol s a tenger különösen nyugodt és szelíd volt. Figyeltük ezer meg ezer színárnyalatát, szorgalmasan tanultunk angolul s ha véletlenül magyar fiú is volt a pincérünk, csak azért is angolul rendeltük meg a teát és a vajaszemlyét. Pityu összebarátkozott egy newjersey-i fiúval, akitől sokat okulhattunk s aki nagyon megszeretett.

Ugy elmúlt a tizenkét nap, mint az álom. Károly bácsi sokat dolgozott. Aránylag keveset volt velünk; a propaganda hadjáratot készítette elő, amelyben nekünk is részt kellett vennünk — a világ minden kincséért sem arulta volna el, mennyiben és miben. Csak rejtelmes célzásokban beszélt róla s mi, amikor láttuk, hogy nem akar részleteket elárulni, természetesen nem erőltettük. Pedig a kíváncsiság alaposan fúrta oldalunkat.

Végre elérkezett a legünnepelesebb perc: fölillant előttünk a Szabadság-szobor hatalmas fátylaja s mi szorongó szívvel éreztük, hogyan árad felénk az Uj Világ szelleme, amely ilyen monumentális alkotásokban nyilatkozik meg egyesegyedül. Hűvös szél fújt, de azért a fedélzetre gyűltünk és néztük, amint hajók lassan besiklik a Hudson kitáguló öblébe.

Révkalauzok szálltak a gőzösre és lelassították menetsebességünket. Gigászi házrengetegek meredtek velünk szemben — arra kellett gondolnunk, hogy milyen szánalmasan kicsi a mi gyönyörű, nagy Budapestünk ezzel az óriás metropolissal szemben. Élénken figyeltünk minden részletet.

Ellis Izlandot már ismertük jól a különböző kivándorlás elleni könyvek és más művek leírásából. Kopársága bennünket is lehangolt kissé, de nem kellett semmiféle kellemetlenségtől tartanunk. Podgyászunkat s magunkat is alaposan megvizsgálták — a „száraz” Amerika persze irtózott a „nedves” vendégektől, akik alkohol-csempészettel játsszák ki a szigorú, de mélyértelmű, gyökérig vágó törvényt.

A kikötőben Károly bácsi két autóra pakkolt, hogy valamit lássunk is, amíg a szállónkba jutunk. Kint, a brooklyni villában még először rendbe kellett hozatnia mindent. Addig nem költözhattünk be. Végigkocsiztunk a város egyszézen, szinte hihetetlen gyorsasággal. Egyes utcakeresztezéseknél magasra emelkedett a rendőr keztyűs jobbkeze s akkor megállt az egész forgalom. Bámulatós volt az a páratlan fegyelmezetség, amellyel minden

ment. A sötétben vakító villanylámpák szórták a fényt s a legkisebb utca is fénytengerben fürdött.

A szállóban három nagy, egymásbanyiló szobát kaptunk; Károly bácsi is velünk maradt. Fent volt, elég magasán s a lift szinte nyugtalanítóan sokáig ment. A berendezés egyszerű, higiénikus, végtelen tiszta — egészen szokatlanul derűs.

— Most pedig, fiúk, — mondotta az első reggel a breakfast mellett Károly bácsi, — adok nektek három napot a csodálkozásra. Csodálkozatók ki magatokat. Három nap mulva kiköltözünk a villába s akkor elkezdődik a rendes, becsületes munka . . . Három nap alatt kibámulhatjátok magatokat.

— De te ugy-e velünk jössz, Charlie bácsi? — kérdezte Pityu.

— Hogyne, Csöppség. Persze, hogy veletek tartok. Megmutatok mindent. Az üzletben benn voltam már és azt mondtam: vegyék úgy, mintha csak három nap mulva jönnék meg s vezessék addig az ügyet tovább. Van egy nagyon kedves üzletvezetőm, majd megismerkedtek vele. Együtt fogunk dolgozni.

— De mit, Károly bácsi? — érdeklődött Féri.

Károly bácsi nem felelt, egyszerűen elsiklott a kérdés felett. Siettetett, hogy fejezzük be a reggelit. Aztán a lifthez léptünk és leszállottunk a földre a huszemeletes magasságból. Nekikezdünk a „csodálkozásnak”, ahogy vezetőnk javasolta. Végigmentünk a Broadwaynek s szédülő fejjel figyeltük meg a seholse látott-arányú forgalmat. Megbámultuk a Fifth Avenue nyugodt, főuri palotáit, ahol egy egy dollármilliárdos hajtja esténként, a bussiness után, nyugalomra fejét. Végigmentünk a Wall Streetten, amely az üzleti negyed legelőkelőbb utcája. Megcsodáltuk a Hudson nyüzsgő forgalmát. Elkocsiztunk a Chinatown görbe utcáiba, ahol opiumbarlangok mellett szíves játékkereskedések sorakoztak s megpihentünk a Riverside-on.

Amig aztán végeszakadt a nézelődésnek.

*

A harmadik nap estéjén kint vacsoráztunk Brouxban, Károly bácsi hazakisért és lefektetett. Külön szobája volt a folyosó tulsó oldalán, mert sokat dolgozott s nem akart bennünket zavarni, meg aztán mi se akartuk háborgatni.

Ezen az estén is elköszönt tőlünk, — mi még imádkoztunk s aztán Féri röviden összefoglalta: mit láttunk ma, mi volt rendben s mi volt rosszul. Eloltottuk a lámpát s a huszadik emelet, szokatlan csodák és minden egyéb ellenére öt percen belül az egész társaság az igazak álmát aludta.

Reggel pontban fénylőlekor kopogtak az ajtón s Károly bácsi lépett be. Nyújtóztunk egyet s feléje pislantottunk. Szürke ruha volt rajta, frissen borotvált arcán szokatlan kifejezés ült, — mintha megváltozott volna.

— Öt percen belül az egész társaság felkel! — mondta s a hangjában megéreztek, hogy itt nincs kérdésre és érdeklődésre idő. Szótlanul öltöztünk fel s vártuk a további rendelkezéseket. Megsejtettük, hogy a háromnapi csodálkozás véget ért s Károly bácsiból az az acélos, talpig kemény üzletember vált, aki a munkát külön tudja választani a játéktól és élvezettől.

Lementünk a reggelihez s utána tíz percet kaptunk a holmink összecsomagolására. Amikor pedig Pityu három perccel többet vessződött a dolgaival, olyan alapos szidást kapott, hogy Boz-zay parancsnok úr se adhatott volna különbet. Szótlanul fogadta, látszott, hogy érzi a bűnösségét.

A szálloda előtt két gépkocsi várt. Az egyikbe csomagjainkat raktuk, a másikba magunk szálltunk. Károly bácsi néhány szót mondott a sofőrnek, aki bólintott s a gép megindult. Hátradőlünk és félhangosan mertünk csak beszélgetni. De a beszélgetést is félbeszakította ez a különös kérdés:

— Tudtok ti palotást táncolni:

Ferinek elállt a szeme-szája. Aztán bátortalanul felelte:

— Palotást nem. De csárdást igen. Az nem jó?

— Nem tudom, — felelt Károly bácsi és visszasaűlyedt hallgatásába.

Bennünket majd megevett a kíváncsiság: mi a csuda lehet az a munka, amelyhez palotást kell tudni. Hallgattunk s csak akkor ugrottunk fel valamennyien, amikor másfél órás autó-út után a kocsik megállottak egy villa előtt.

Csupa-csupa virág, fehér anemonák és orgona között rózsaszínű ház állott. A csengője is csupa virágba bujtatva, fekete-szürke kerítése között kibújnak a virágok. A névtábla ismerős: CHARLES GORDON áll rajta.

Károly bácsi fiatalosan ugrik ki és becsonget. Fehérbóbitás, fehérhajú hölgy nyit ajtót, barátságosan mosolyog ránk és beljebb tessékel.

Bevonulunk s a kapu előtt két vizsla köszönt; nem is ugatnak ránk s amikor Erdős Lajcsi végig-simit az egyik fején, megnyalja a kezét.

Bent a tágas dolgozószobában, ahol hatalmas könyvespölcök között két íróasztal, írógép, dohányzóasztal és egy nagy asztal áll, Károly bácsi ledobja a kabátját és megszólal:

— Szobáitok fent vannak a második emeleten. Ráértek majd később megnézni. Most kezdjünk el dolgozni, mert sietnünk kell.

Hatalmas térképet göngyölt szét:

— Idefigyeljétek. Itt van megjelölve két pont. Az egyik a villa, a másik a bolt. Harmadik pontot is jelölök meg: ez a Central park. Tessék most idejönni s valamennyien pontosan tanuljátok meg, milyen út visz a villába a boltból, a boltba a vil-lából és mindkét helyről a Central parkba, meg onnan vissza. Továbbá tanuljátok meg a 38-ik utca összes mellékutcait sorrendben; mert ebben a mellékut-cában van a bolt. Itt van egy csomó angol mondát és egy angol—magyar szótár. Ezeket fordítátok le először, azután tanuljátok meg angolul

kivülről. Egyelőre ennyi. Most itt hagylak benne-teket. Estére találkozunk. Akkor természetesen számonkérem ezt, mert holnap már szükség lesz milderre. Esztek, amikor akartok; itt a csengő, Mrs. Snail hoz hideg ebédet, amikor csöngettek. Szervusztok!

Már el is tűnt, mielőtt kérdezhettünk volna valamit. Egymásra néztünk, aztán Feri a térkép mellé lépett:

— Neki, fiúk . . . Amit ránk szabtak, el kell végeznünk. Rajzoljuk csak le!

Munkába fogtunk s úgy ment, mint a karika-csapás . . .

*

Féltiz lehetett, amikor Károly bácsi beállított. Mi bizony a nagy tanulás közben megelégedtünk az ebédről, félhat tájban jött be Mrs. Snail s ránk erőltetett néhány sandwichet és süteményt. De tudtuk a dolgokat s akár csukott szemmel is el-találtunk volna a megjelölt helyekre. Károly bácsi szigorúan, sorban kikérdezett mindent, aztán helyeslően bólintott. Mrs. Snail teát szervirozott csodafinom süteménnyel és gyümölcsökkel; s amikor befejeztük, Károly bácsi cigarettára gyűjtött.

Várakozásteljesen néztünk a szemébe s vár-tuk, hogy megszólal. Végigszívta a cigarettát, majd belenyomta a hamutálcába és ráknézett:

— Well boys, nehéz volt a munka?

— Dehogyan volt nehéz! — feleltünk kórusban.

— Hát akkor gyerünk egy lépéssel odébb.

Hadd magyarázzam meg a dolgot. Ezzel a tanu-lással kettős céloom volt: egyrészt ki akartalak egy kicsit próbálni, másrészt tényleg szükség lesz mind-erre . . . Mindenekelőtt meg kell értenetek, hogy ez a világ, amelybe kerültetek, egészen új világ. Itt valami olyan hatalom él és lélegzik, ami odaát, a vén Európában nem annyira valóság: a bussiness. A bussiness mindennek az ura s ha jól megy, akkor minden rendben van: sor kerülhet másra is. Értitek?

— Érttem — kotyogot bele Pityu.

— Akkor all right. Már most, itt a bussiness hazájában, az üzlet bálványja körül az emberek is erre a formára alakultak. Bussiness az életük célja, s mert az üzlet rohanást kíván, — rohannak egész életükön keresztül. Ha néha megállnak, csak olyasmí állíthatja meg őket, ami ríkitő, sokszor izléstelenül hangos, — de megfogja az embereket és nem eresztí el.

— Itt szóval dobbal fogják a verebet — mo-solygott Láng Peti.

— Valahogy úgy . . . Ti már tudtok vala-mennyire angolul, egy-két hét alatt még jobban bele kell jönnötök. De ez talán nem is annyira fontos, mint hogy megértsétek: az amerikai nem ségyyel semmit és nem idegenkedik semmitől. Olyannak veszi az életet, amilyen. Tehát nektek sem szabad ségyylenetek, ha esetleg a munkátok hangos és otromba reklámot jelent.

Elhallgatott és új cigarettára gyűjtött. Aztán folytatta:

— Hangos reklámot fogunk csinálni. A magyar könyvet kell propagálnunk, meg kell mutatnunk, milyen a magyar élet. Ahogy Waterman a maga töltőtollának a nevét, Bennington a szappánát, Wanamaker az áruházát ordítja bele mindenki fülebe, — úgy kell a magyar írók könyveivel is csinálnunk. És itt van ti rátok szükségem. Ezért hoztalak ide magammal.

— De hát hogyan segíthetünk mi? — tört ki belőlem a kérdés.

— Majd meglátjátok holnap. Ennyi kellett bevezetőnek. Most pedig lódulás, aludni. És ha tíz perc múlva világosságot látok a szobáitokban, az egész társaság nem kap holnap reggelit. Good night, my boys.

Másnap újra korán keltünk. Mésdás után nagyot tornásztunk a kertben s úgy marakodtunk-verekeedtünk egyet, mint a kölyökkutyák. A reggelinél olyan étvágyunk volt, hogy Mrs. Snail széles boldogsággal nézte s hozta volna a hatodik tetézett sandwiches tálat, ha Károly bácsi nem int s vonulunk ki vele az utcára.

Azt hittük, gépkocsi vár megint, de nyoma se volt semmiféle járóműnek. Károly bácsi megállt és megszólalt:

— Tegnap megtanultátok az utat innen a könyvesboltomba. Most tessék ezt a tudást felhasználni. Az egész társaság elindul innen gyalogosan, még hozzá nem egyszerre, hanem hárompercenként. A dolgot megszorítom azzal, hogy háromnál többen nem követhettek egy útvonalat. Nyolc óra van — háromnegyed tizenegykor találkozunk a boltban. Viszontlátásra.

Már el is tűnt a szomszéd házban és végre kellett hajtánunk az utasítást. Elsőnek Feri indult; Erdős Lajcsi után a többiek is mind sorban. Nem volt könnyű dolog. Erényi Pityu kétszer, Szél Gyurka meg én egyszer-egyszer eltévedtünk — de háromnegyed tizenegy előtt két perccel mindnyájan ott álltunk a barátságos, tágas, tiszta, könyvekkel zsúfolt boltban, amely fölött aranybetűs cégtábla viselte a Charles Gordon nevet,

— Jól van — mondta Károly bácsi, aki az irodából lépett ki, — de ez még nem minden. Most jön a komolyabb része. Redsworth!

Nyájas, nyiltarcú, munkakabátos ember bujt ki a mellékhelyiségből. Amerikai szölegességgel fogott velünk kezét s darálta el a szokásos „how do you do“-t. Aztán Károly bácsihoz fordult:

— Parancsol, master.

— Megjöttek a ruhák?

— Már tegnap délután.

— Well, akkor gyerünk át és nézzük meg őket. Gyertek, fiúk.

Tágas helyiségbe értünk, ahol hatalmas plakátrajzok fedték a falakat. Nagy asztal állott a közepén s azon kiterítve, — ejnye, de furcsa, csalóka kép játszik velünk, — tíz rend magyar parasztruha, szabályos csikósöltözet, a rámás szímtól a pruszlikig és a szürig minden ott feküdt.

Felnéztünk Károly bácsira, aki jót mulatott ámulásunkon, aztán megszólalt:

— Gyorsan, gyerekek, tessék felpróbálni.

Akarva, akaratlan hozzáfogtunk. Úgy illett ránk mindegyik, mintha ránk öntötték volna. Egy-egy kis karikás is függött a szemközti fogason. Megcsodáltuk magunkat a szokatlan öltözetben s kérdő szemmel fordultunk főnökünk, — urunk és parancsolónk felé.

A feleletet csak harmadnap kaptuk meg, amikor újra egyedül kellett [a] villából a boltba eltalálnunk, — de most már subway-n a földalattin. Bizony kinos volt az első angol beszéd idegennel, de amikor némi gondolkodás után megértettek s mi is megértettük a másikat, — szinte büszke didadalérzet töltött el.

A boltban bent azonnal fel kellett vennünk a csikós ruhát. Közben a falakra bámultunk, ahol nagy betűs plakát angol szövege meredt ránk:

BUY THE BOOKS OF HUNGARIAN
WRITERS AND PLAYWRIGHTS!

COME AND SEE HOW HUNGARIAN BOYS
SELL THE WORKS OF THEIR LANDSMEN!
HAVE YOU EVER READ A HUNGARIAN AUTHOR?
TRY IT AND YOU WILL FIND A PLEASURE!

Összeadtuk a tudományunkat és lefordítottuk. Valahogy ezt jelentette:

Vegye meg a magyar írók és színműírók könyveit! Jöjjön és lássa, hogyan adják el magyar fiúk honfitársaik műveit! Olvasott valaha magyar író? Próbálja meg és gyönyörűséget fog benne találni!

Alatta a bolt címe s néhány könyveim is.

Lassan derengtet bennünk a dolgok értelme. Károly bácsi azt akarta, hogy mi szolgáljuk ki a vevőit — s mert az amerikai businessman fantáziáját csak a nyilvánvaló, rikitó, reklám ragadja meg, öltöztetett fel csikós ruhába.

Kicsit meghökkenve néztünk végig magunkon s képzeltük el, hogy ki kell állnunk vadidegen, rágógummizó, rideg és mohó-kíváncsi emberek elé. De aztán a helyzet komikus oldalát fogtuk föl s azt mondtuk: „Ugy még sohase vót, hogy valahogy ne lett volna!” Most se lesz másképp.

Ezzel a gondolattal mentünk ki a boltba s vártuk a vevőket.

Károly bácsi az ablakhoz dirigált — lehetőleg minél jobban, minél többet lássanak. A hatalmas kirakatüvegeken keresztül láttuk az utca zajló, rohanó életét s láttuk, hogy egyre többen állnak meg, olvassák el a kiragasztott plakátot s bámulnak ránk tágrányilt szemmel. Elpirultunk, amikor a kíváncsisz tekintetek sortüzét éreztük, de aztán hozzászoktunk s két-három óra múlva már vissza is néztünk.

Jöttek a vevők. Öreg nénikék, fiatal missek, selymek és olcsó kartonruhák, kurtapipás, golfnadrágos gentlemanek, öreg urak és sofförök. Örönlött

a nagyváros népe — megállt a pultunk előtt s kért magyar könyvet. Mi pedig adtunk. Eleinte csak szivárgott a dolog. — alig száz kötet Jókait és Mikszáthot adtunk el angolul . . . De délután a mozireklámok hatása alatt ostrom indult s este nyolckor alig tudtuk lenyomni a vasrollót. Kétezernegyszáz kötet kelt el és Károly bácsi tulbaldogan telefonált a nyomdásznak, hogy holnap reggelre legyen itt újabb ötezer példány . . .

Olyan volt, mint az álom. Rámás eszimbán ugráltunk a magas létrákon s ha néha-néha egy-egy helyes arcú kisleány tévedt be magyarból fordított meséskönyvekért, rámosolyogtunk . . . Hamarosan ki kellett bővíteni a raktárhelyiséget, modern toló létrákat szereztünk és pénztáros kisasszony került a magányos Red-sworth mellé.

A második héten hatalmas teherautóval indultunk neki a városnak. A nyilvános parkok előtt megálltunk, lecsapódott a teherautó oldala és szabályos, mozgókönyvkereskedést mutatott. Naponta kétszer kellett újra töltenünk, mert szerte a városban minden második ember kezében a

vörös-fehér-zöld borítékú magyar könyvek voltak. Sokszor lefotografáltak, számtalanszor ugrottak fel hozzánk fürgé emberek s kérdezték a nevünket, tudakozódtak apánk-anyaként. Newyork kezdett érdeklődni a tíz ideszakadt magyar fiú iránt s majdnem olyan hírességékké lettünk, mint Dempsey, a boxbajnok, vagy a Sisters Dolly, akik a Capitoliumban táncoltak minden este.

Kisebb autókön most már egyenként mentünk ki a város különböző irányába. Újabb könyveket árultunk, mert a régiék iránt csappant az érdeklődés. Károly bácsi bizott már annyira bennünk, hogy egyedül is elengedett. Különben: a soffőrök bizalmi emberei voltak, akik tudták vigyázni ránk és a portékára. Majd rendszeresítettük azt, hogy kettesben mentünk el egy-egy kocsival s ez vált be legjobban.

Kétszázezer kötet könyvet árultunk ki hat

hét alatt. A harmadik hét végén Károly bácsi pihenést ajánlott, de azt mondtuk: inkább többet, de később. Ebbe aztán beleegyezett. Hat hét után, úgy számítottuk, abba hagyjuk a dolgot, akkor még négy hetünk lesz pihenő s egy hónapi késéssel, de még belekezdhetünk újra Európába s az egyszerű, szürke iskolás életbe.

Esténként összegyűltünk a brooklyni villában. Beszélgettünk, aznapi eredményekről számoltunk be. Károly bácsi a jövedelem harminc százalékát magyar ifjúsági intézményekre szánta s becsületesen félretette, külön kezelte. Amerikai méretek szerint is csinos összeg gyűlt már így össze . . .

Az egyik este már valamennyien hazatértünk — csak Feri és Erdős Lajcsi hiányoztak. Bizonyosra vettük, hogy valami előre nem látható apróság tartóztatja fel őket, bár csodálkoztunk azon, hogy nem telefonálnak. De amikor az óramutató már éjfélig szótt előre s mi almos szemmel még mindig hiába vártunk rájuk, Károly bácsi kezdett ideges lenni. Telefonált a garázsba. Nem, a tizenhatalmasszámú soffőr még mindig

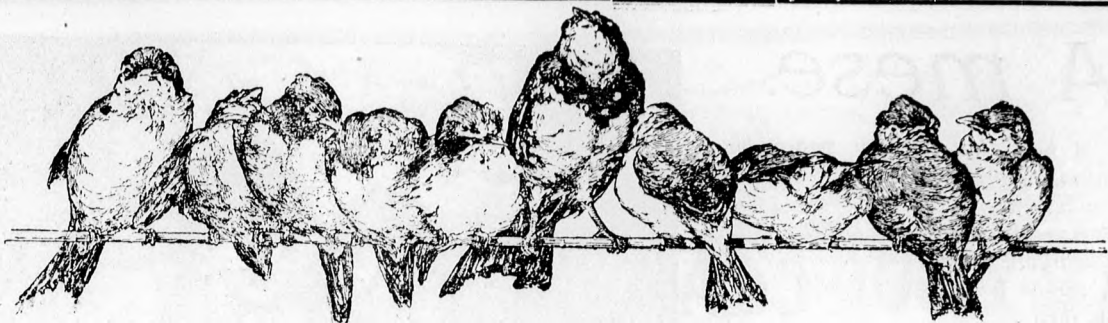
nem jött vissza . . . Amikor pedig félkettőkor már ágyba kergetett s csak én maradtam vele, a rendőrségre telefonált. Nem tudtak semmit, se szerencsétlenségről, se büntényről. Közelebbi adatokat kértek. Károly bácsi csak azt tudta, hogy Feriék a Hudson tájékára indultak. Az ottani rendőrközpontba is telefonált. Semméről semmit se tudtak. De nem hiszik, hogy valami történhetett volna. Az aznapi autószerencsétlenségek listáján nem szerepel se magyarruhás fiú, se könyvesautó.

Kénytelen-kelletlen belenyugodtunk a negatív eredménybe. Talán az autóval történt valami baj s a fiúk valahol a városban maradtak éjszakára. Sovány és logikátlan vigasztalás volt, — de nem tehettünk mást, mint elfogadtuk: egyelőre. Károly bácsi idegesen rohant föl s alá s egy nevet morgott a szoba sötétjébe, — furcsa és idegen nevet:

(folyt. köv.)

Jöttek a vevők.

A verebek.

Elmúlt a tél. Nem fúj a szél. Meleg fényár a napsugár. A száraz ág csupa virág. Daltól remeg erdő, berek. A természet ébred, éled. Fel-nőtt, gyerek hálát rebeg: Egek Ura, halleluja! . . .

Elröpült a téli bánat. Leghangosabb, legvidámabb most az utcán, nótát fújván, a kis suszterinas gyerek s tarágon a verébsereg. Csiripirip, szól a nóta. Csirip-pirip, mennyi móka van abban a tolakodó, civakodó, kajtárkodó kicsi szárnyas nagy fejében! Ugrál, turkál minden téren. Porban fürdik, pocsolyában s fészket tákol minden házban.

Tyúkudvaron ő a gazda. Kakas elől is elkapja a szórt szemet, de köszönet nein jár érte. Cseresznyére s mindenféle magra rámegy, neki mindegy: felfal mindent, amit érhet; a gyomrában minden fér meg.

Legkedvesebb a piacon. Szundikáló kofa-

asszony kosarából nagy merészen kilop mindent, amit éppen talál benne. Kár is lenne, hogy ha azt a suszterinas megenné és nem a csimaz.

Ám májusban dúskál húsban. Hogyha jó a cserebogár, arra bizony nagyon rájár. Vele szemben nincs kimélet, szörnyű a veréb-itélet!

Nevezetes e kis szemes verélmadár. Bán-tani kár! Bár a titkot ő nem tartja, olyan, mint a falufarka. Ha valaminek tudója, mindenféle csiripolja. Azért mondja falu népe, ha valaki nincs injyére: „Csiribiri kan veréb, a bolondot küldd odébb!” . . .

Elmúlt a tél; minden remél lombfakadás, vi-rágbontás után csűrmegettő nyarat, melyben diák, gazda arat. Addig is hát szóljon ének a természet istenének: Egek Ura, halleluja!

Scherer Lajos.

Kuruc beszél a lovával.

„Ember, fedél, minden messze,
Kilenc napja csak bujdosni
S nincs pihenő reggel, este.

Holt fáradtan botorkálni,
véres fővel, könnyes szemmel
S soha-soha jobbra várni.

Csorbult, rossz kard, rongyos mente,
Köröskörül árva magány.
Kinek lenne harcra kedve?

Mindenkitől elhagyatva,
Ki tud még valamit várni
S céltalanul ki nem yatra?

Mi lesz? Mi jön? Majd elválík,
Van még erdő, vannak lápok
S visz út még el a halálig.

Addig pajtás, kell maradni,
Kuruc hittel, daccal, tüzzel,
Tűrni, merni és akarni.“

A mese.

A ház előtt kicsiny padon olvasgatnak nagy fennhangon kicsi Éva meg a bátyja.

Az ölkében van kitárva egy csudakönyv, mesék vára, melyben lakik társas körbe ezer tündér, sárkány, törpe.

S amint a sok betű éled, van ott mozgás, meseélet.

Ezüst dió, aranyalma a figyelmet meg-megkapja.

Kacsalábon forgó várban egy elátkozott leány van, kit fogva tart egy boszorkány. Várkapuban hét oroszlán zárja el a kijáratot. Senki fia nem járhat ott, mert elfoly a drága vére.

S mégis csuda esik végre! Napkeltről jön egy legény; szíve jó, de nagyon szegény. Diadalt ül vadak hadján, a boszorkány nagy fúrfangján s kimentti a szép leányzót, aki épen királylány volt.

Lakzit ültek három hétig . . . Legyenek a te vendégid!

Ez is, más is van a könyvben. Gyermekszeme úszik könnyben.

És a cica, kicsi-nagyja, csak neveli, csak kacagja, hogy lehet egy mesén sírni? S még inkább oly furesát írni?

Hol volt, hol nem, valahol volt, igaz talán

sohasem volt, ház előtt ült kicsiny padon s olvasgatott nagy fennhangon . . . Kicsoda te, kis angyalom? Én-e? Te-e? . . . Macska bánja! . . . Magyar mesének nincs párja!

Lajos bácsi.

Simon Andor verseiből.

Tüzesen ébred a nap.

Tüzesen ébred a nap
és a természeteket
tavaszi árként önti el a nép . . .

Május!
Május!

Milliók indítója
egyetlen cél felé!!

A zuhanó vízsepek színekre bontják a fényt.

Nézzétek!
nézzétek!
az óriási diadalív
milyen szépségesen hajlik
lefelé:

hirdetve a világ legtágabb ünnepét!!!

Sajókaza.

Dürer Albert (1471. V. 21—1528. IV. 6). Április 6-án volt négyszáz éve annak, hogy a németek nagy festője, fa és rézmetszője, építész és szobrásza, Dürer Albert, meghalt. Ebből az alkalomból nagyszabású Dürer-emléktünetet és Dürer-kiállítást rendeztek a németek s hódoltak a nagy művész örök emlékének. Minket magyarokat is közelről érint ez az emléktünet, hiszen Dürer Albert magyar származású. Nagyatya ötvös volt Ajtósban, Gyula mellett s az Ajtós nevet viselte. Atyja, Albrecht, mint ötvös kivándorolt Nürnbergbe s itt letelepedve, nevét megnémetesítette. Itt született a nagy művész, aki eleinte atyja műhelyében dolgozott, majd a festészetre adta magát és mesterei a német Wolgemuth, az olasz Mantegna és Bellini Giovanni mellett csakhamar korának leghíresebb festőművésze lett. Főleg vallásos tárgyú képeket festett. Igen híres képe: Krisztus a keresztfán és a Négy Apostol, amelyek felfogás, színezés és technikában ritkítják párjukat. Van sok arképe, rajza és rézmetszete. Sokoldalúsága mellett különösen nagy realista és csalhatatlanul jellemző művész, amivel egész iskolát alapított.

7500 dollár egy hollóért. Edgar Allan Poe verskötete első kiadásából az a példány, mely annak idején a szerző magántulajdona volt, gazdát cserélt. A parányi kis kötetért, amely csak a világhírű Hollót tartalmazza, 7500 dollárt adtak. Így becsülik meg a newyorki amerikaiak régi íróika,

REGŐS NEMESSZEGHY

Ki a legkedvesebb magyar író és miért?

I.

A magyar irodalom egyik legkiválóbb, legeredetibb regényírója és novellistája, a világtalan magyar falu leghatalmasabb megszólaltatója: *Móricz Zsigmond* a legkedvesebb író. Tösgyökeres magyar író, a magyar földműves és parasztsztyály problémáinak legmélységesebb átérzője, a sűrű, tohonya magyar vér elemzője, a „rímtelen versek nagy poétája.”

Móricz Zsigmondot regényeinek kristálytiszt formája, szoros, logikus zártsága, szuggesztív hangja, pogánysága teszik annyira különálló, egyedüli magyar íróvá. Könyvei egész könyvek, a nagy sziklából — a magyar nemzet életéből — vannak le-törve egyetlen markolással, elporlódás, karcolás, sehol sincs rajtuk. Móricz Zsigmond, a magyar nyelv édességének, ritmusának utólrhetetlen ismerője, belső törvényei szerint kezeli a nyelvet. De az ő nyelvének belső logikája szigorúan magyar. Kifordítja a nyelvet, de az mégis pontos, alföldi nyelv marad. Ez az ő egyéni, eltulajdoníthatlan eszközei közé tartozik. Stílus erőtikus, pogány. Néha oly durván üt meg néhány szava, hogy mármár szemérmetlennek gondolnók, ha nem volna csupa őszinteség, az állati lények boldog, kacagó szeretete. Találó szavakkal, mondatszerkezetekkel pillanat alatt vési jellemeit. Érezzük embereit. Nyelvében ösztönök, misztikus mélységek nyílnak meg s az írón átáramának az állati lét rezdülései. Nálánál tökéletesebb finomságúvá tenni az ösztönök legrögzítését nem lehet.

Móricz Zsigmond pogány író. Érintetlenül nőtt fel benne az állatisten tisztelete. Kiáltva hirdeti: Emberek, ne csüggedjete el, ne legyetek szomorúak. Mindaz, ami széttépett darabokban kavarg körülöttünk, csak mulandó emberi tákolmány, végül is mindenem felül győzedelmeskedik az ősi, örök ösztönök fenntartó, burjánzó világa. Ne higyjünk az észnek, tudásnak, kultúrának, az értelem logikus kapcsolódásának, higyjünk az állati lét egész világegyetemem széthullamzó erőinek, az ösztönöknek. Móricz Zsigmond ezen ösztönök megmutatásával akar vigasztalni bennünket, hitetni, szívszorongást elmulasztani, pogányságával akar merést, kacagást, táncra való kedvet deríteni. A

keresztény emberistennel szemben áll itt az állatisten; az ösztönök világegyetemének megfogható, kitapintható, vérünkben duruzsoló tevékenysége.

Művei közül legjobban szeretem a Tündérvárt. Ebben a nagyszabású művében Kolozsvártette meg vizsgálódásainak tárgyául. Az erdélyi lélek a magyar kultúrának titokzatos, kifürkészhetetlen megvalósulási formája, Erdély az álmok, határtalanságok birodalma. Tragikus lévén az erdélyi lélek, tragikus maga a regény is. A magyar problémák könyvének is lehetne nevezni. Az egész könyvön, mint sötét fátyol, vonulnak végig a szociális problémák. Más regényével ellentétben ez izig-vérig keresztény könyv.

(Első díjat nyert.)

Kovács Endre

pozsonyi VI. o. rgimn. tan.

II.

Hogy melyik a legkedvesebb magyar író? Igazán nehéz választanom. Mert kétfelé oszlik a rajongásom. Az egyik már a sírban pihen, ez *Jókai Mór*. A másik, egyik legnagyobb büszkeségünk, még él: Móricz Zsigmond.

De mégis, talán, mintha Jókaihoz jobban húzna a szívem, már csak azért is, mivel az ő könyve volt az első regény, amelyet édes anyám a kezembe adott.

Milyen rajongással olvastam végig Kárpáthy Zoltánt! Álmaim eszményképe lett, csak arra törekedtem, hogy őt kövessem s olyanná váljak, mint aminő ő volt.

Kárpáthy Zoltán után feltáruult előttem Jókai többi regényének kincses bányája. Az Új Földesur, Fekete Gyémántok sugározták felém Jókai nagy szeretetét nemzete a magyarság iránt. Regényeiben él a magyar ember szilajságával, tüzével, bátorságával, kitartásával. Nála magyar ember hódította meg az Északi sarkot; ez szállt le a tárnák mélyébe, hogy onnan hozza fel a leghasznosabb ásványt, a szenet; ez alkotja meg a repülőgépet stb. Nemes regényhősei, a Szentirmay Rudolfok, a Rab Rábyk telítették meg lelkemet magas sztosz érzésekkel. Meséi szívembe vették magukat s igazságszolgáltatása mindig gyönyörűséggel elégitett ki. Hát még hogy ittam azt a valóságot, melyet ő élt át és a világsi katasztrófa mártírjai! Négyszer-ötször is elolvastam egy-egy könyvét s

mindig találtam benne valami új, rejtett szépséget. Bámultam, hogy honnan vette ő azt az édes hangot, amellyel beszél; azt a szemet, amellyel meglátta a magyar róna szépségeit, a Kárpátok fenségét; azt a sok tudást, amellyel elkápráztat, mert Jókai mindent tud — akár egy Isten.

Tehetsége a mindenható ajándéka, a magyar Geniusz ihletése. Ezek szövik át írásait azzal a gazdagsággal, bájjal, elevelességgel, ritmikával, tökéletességgel, amilyent egy regényíróknál sem leltem.

Kárpáthy Zoltán! Ez tetszik nekem legjobban. Ő lelkesít, ő bátorít, ha csüggedek, minden kétségemen át ő segít és ő sugallja azt nekem, hogy magyarnak lennem nemcsak kötelességem, de büszke örökségem is, ha a sors sújt is keményen, érdemetlenül.

Jókai nagy lelke, áradj ki műveidből minden magyar ifjúra, hogy hozzád hasonló nagy álmódzó és igaz, jó ember legyen, mint amilyen te voltál költők királya, Jókai Mór!

(Második díjat nyert.)

Tomory Lajos

munkácsi VII. o. gimn. tan.

III.

Egy könnyű fekszik előttem, melynek minden sora, minden betűje mély nyomot hagyott lelkemben. Nem csoda. Ebből a regényből megösmertem magyarságom sorsát. A könyv címe: Sárarany. Írója Móricz Zsigmond, a legkedvesebb íróm.

Móricz Zsigmond nemcsak elbeszélést ad a faluról, s nemcsak szórakoztat furesa figuráival, hanem az élet problémáit akarja megoldani. S ez neki sokban sikerül is.

Túri Dani az ősmagyar, a falusi nép magyarája. Nem idealizálja, nem gyönyörködtetni akar vele Móricz, hanem megmutatni, hogy a csöndes falu idillikus képe nem a nyugalom tanyája, hanem ezer korláttal körülveszkázott börtön, „a hó-bafúlt szemétdomb“. A romlatlan őserő, a magyar paraszt előttünk áll minden hibájával, minden bűnével és minden erényével. És közöttünk áll a csaknem emberfeletti méretű alak: Túri Dani eszével, erejével, törekvéseivel túlnőtt a hétköznap szokott méretén. Szociális indulatok lobognak benne; gazdagítani akarja a falut, földet akar hódítani nemcsak magának, hanem földnélküli, soknépű, földéhes falujának is.

Hiába küzd, hiába törí magát. Hitvány környezet, sivár élet, őt megnevértő család akasztja meg minden nemes fölbuzdulásában s emészti életerejét az örökös harc, a lappangó küzdelem a maga és a családi élet közt. A hatalmas, népe megváltójának indult férfiú elpusztult mint egy nyomorult falusi Don Juan.

Azonban ne higgye senki, hogy Móricz Zsigmond csak a parasztnak ad igazat. Nem. El is itéli népét, a paraszti maradiságát, a temperamentumos szilajságot, romlásba rontó tudatlanságát. A modern ember él Móricz Zsigmondban s azért az öntudatos egyénnek ad igazat s kulturát akar.

Ezért a törekvéseiért szeretem Móricz Zsigmond írásait s azért is, mert megírta a maga diákkorát a „Légy jó mindhalálig“ gyönyörű szép ifjúsági regényében.

(Harmadik díjat nyert.)

Molnár Kálmán

ipolyási VIII. rgimn. tan.

HIREK

A világ főcserkésze Budapesten. Sir Robert Baden-Powell, a világ főcserkésze, május elején a Magyar Cserkészszövetség vendége lesz. Május hó 6-án az I. (budapesti) Cserkészkerület országos cserkésznapot rendez a kiváló vendég tiszteletére. Az FTC Üllői-úti pályájára vonulnak fel délután a budapesti és vidéki magyar csapatok, minden csapat saját zenekarával. Az üdvözlésekre a főcserkész beszéddel fog válaszolni. A csapatok a következő számokat mutatják be: táborépítés, a kerékpáros cserkészek bemutatásai, a csapatok reggeli tornagyakorlatai, gyalogló staféta, jeladó gyakorlatok, a csapatok játék-bemutatásai, őrsi staféta-futás, cserkész tánc bemutatása, hatos fogat-verseny és szerkocsi-gyakorlatok. A magyar cserkészetet kiválósága már külföldön is feltűnt, reméljük, hogy a világ főcserkészenek kedvező benyomása a magyar cserkészmozgalomról a budapesti látogatás után is csak emelkedni fog. Most, hogy Robert Baden-Powell a közelünkbe jön, nem mulasztjuk el mi, kisebbségi magyar cserkészek sem üdvözölni és még egyszer megköszönni neki azt a szíves figyelmet, mellyel a kandersteigi nemzetközi cserkész konferencia alkalmával segítségünkre jött. Mai bensőséges testvéri viszonyunk cseh és szlovák cserkész társasainkkal elsősorban az ő jóakaró közbelépésének köszönhető. Isten áldja az ősz vezért!

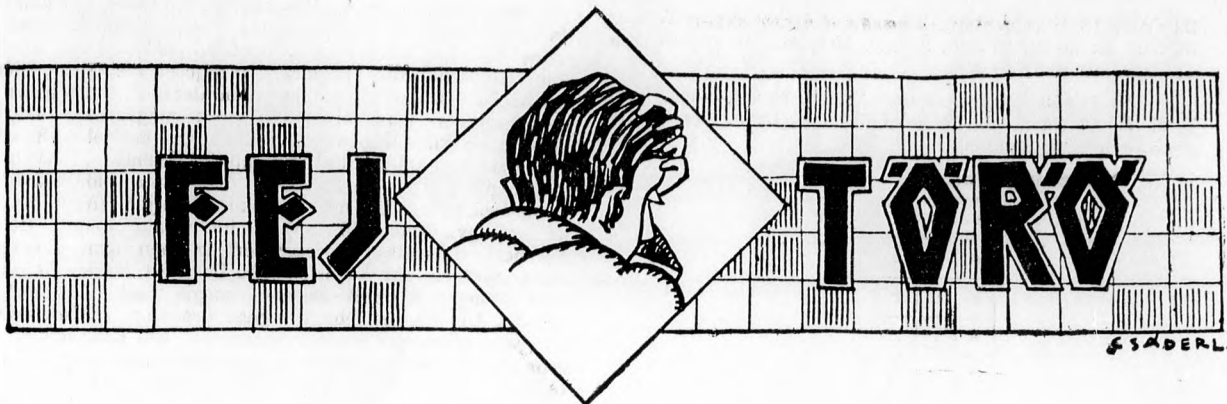
A Czeuczor Gergely cserkészcsapat új parancsnoka Mrenna József, érsekújvári rgimn. tanár. A csapat ujoncainak fogadalomtétele május hó vége felé lesz ünnepi előadás keretében.

Kinevezések. Az iskolaügyi minisztérium dr. Szerényi Ferdinánd ungvári tanár-cserkészparancsnokot és Molnár Gyula, losonci r. kath. hittanárt, a cserkészek nagy barátját, rendez tanárokká véglegesen kinevezte. Szívvel örülünk ennek.

A „Kiskárpátok“ leánycserkészcsapat április 15-én tartotta meg fogadalomtétellel egybekötött igen sikerült cserkészmatinéját a pozsonyi Vigadó kistermében. Marcell Erzsébet zsúfolt ház előtt mondta el szép prologusát, majd a leánycserkészek énekára adott elő több dalt. A felavatott hét leánycserkésztől Hornyák Ódi ó parancsnok vette ki a fogadalmat. Utána a Dalkör énekelt, majd pedig Somló Margit iparművész nő rendezésében élőképeket mutattak be, amelyek keretében rokokóruhás leányok gavotte-ot táncoltak.

A losonci Madách Imre cserkészcsapat nyári táborozása július 3—24-ike közt a Rimavölgyében, Rimakokvától 3-5 kilométernyire lesz, gyönyörű erdős helyen. Kérjük a csapatvezetőket, írják meg a juniusi számunk részére, hogy mikor és hol fognak táborozni?

Öreg cserkészek csapata alakult Rimaszombatban. Az ottani főiskolás öregcserkészek a pozsonyi Szent György Kör mintájára tömörültek s a nyár folyamán megkezdik a cserkészmunkát. A cserkészszellem eleven ereje bizonyára a többi város öreg cserkészeit is hasonló elhatározásra fogja bírni rövidesen, amint ez kívánatos is.

1, Keresztszórejtvény. Menyhárt Lászlótól, Rimaszombat.

1	2	35	37	40	2	44	48	
3	4	5	6	7	8	9	10	
4	31	34	5	4	7	6	51	53
7	8	38	8	9	10	11	12	13
17	32	12	13	14	15	16	17	
15	16	17	18	19	20	21	22	
17	18	30	19	46	19	20	54	
21	22	23	24	25	26	27	28	
28	35	24	25	26	27	28	29	
25	26	42	43	47	27	28	29	
28	29	30	31	32	33	34	35	
29	30	31	32	33	34	35	36	

Vizsziintesen : 1 Az anekdota magyar műszava. Apró történetkét jelent. 2 Ez csinálja a házat. 3 Vendégfogadó törökül. De pusztai vándorcsapatot is jelent. 4 Ebben fürödnek. 5 Útkaparó csinálja. 6. Vízi állat. 7 Népfaj. 8... nem étel. 9 Teve-féle kérdőszó, délamerikai házi állat. 10 Így szedik az orvosságot. 11 A jószívű teszi. 12 Hegyi tanya. 13 Aki... az nyer. 14 az erdőben sok van ilyen. 15 A föld felett van. 16 Megengedő kötőszó. 17 A víz sodra. 18 Amiből sok van, de nem szívesen fizetik. 19 A Tisza egyik balparti mellékfolyója. 20 Folyadék. 21 Csolnakázó teszi. 22 Nem gyenge. 23 Belső szerv. 24 Golyós játék. 25 Hangnem. 26. Országoknak, nemesi családoknak van ilyen festett képük. 27 A test hüvelye 28 A perek felett ez dönt. 29 Két fonál, kötél összekötéséből ered. Ezeket az ügyes cserkésznek jól kell tudnia. 30 Kedves erdei állat. **Függőlegesen** : 4 Kerti szerszám. 17 Kinek elhaltak a szülei. 31 Cipész szerszáma. 32 Csapadék. Tavasszal olykor nagy kárt tesz. 33 Igeköltő. 34 Költői műfaj. 21. Napszak, 35 Mindennek a kezdete. 36 10 ezer iv papircsomó neve. Táncvigalom is. 18 Latin közhírt. 37 A tölgy termése. 38 Időhatározószó. 39 Ellentétes kötőszó. 26 Ezt írják a levélborítékra. 40 Menyasszony. 41 Névelő. 42 Móríz Zsigmond is az. 2 Ósanyánk neve. 19 Személynév. 43 Csapadék. 44 Két bolond egy... 45—39. 46 Aki nem szolgál. 47 Gyümölcsfával, kolomppal, fejjel csinálhatja valaki. 48 Az izom része. 8 Végtag. 49 Egy német császárnak ilyen volt a szakála. 6 Egér szokása. 50 A bór megszakításából ered. Sokszor fájdalmas. 41 Kertész csinálja tavasszal. 14. A szoba főrésze. 52 Építő anyag. 53 Női név. 54 Aki nem alszik.

2. Mozaik fejtörő.

1	2	3
ág	disz	egy
fajd	fi	haj
ing	név	őr
ősz	part	orr
rész	szám	szem
tő	tyúk	váll

1, 2, 3 alatti szavak úgy helyezendők el, hogy 1—2, 2—3 egy-egy összetett szót adjanak. Ha kellően el vannak rendezve, 1 és 3 kezdetűi felülől lefelé olvasva híres magyar lírikus nevét adják.

3) Pótlórejtvény. Gaszly János III. o. rg. tan. Losonc.

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

- 1 Jóízű hazai gyümölcs.
- 2 Állatot hizlalnak vele.
- 3 Egy angliai hercegség neve.
- 4 A bűn ellentéte.
- 5 Aki nem tud beszélni.
- 6 Emelő szerszám.
- 7 Ezzel védekezünk az időjárás ellen.
- 8 Női név.

1—8 kezdő betűi egy szerencsétlen, nagy magyar költő nevét adják.

4) Kockarejtvény. Komár Ferenc, III. o. rg. t. Losonc

11	12	13
14	15	16
17	18	19

A számok úgy helyezendők el, hogy balról-jobbra, felülől-lefelé és átlósan is összegük 45 legyen.

5) Hány tagja van az önképzőkörnek ?

Egy ifjúsági önképzőkörből a tagok 1/4-de s később 1/3-da kilép. Most már 85-nél annyi taggal van kevesebb a körben, mint amennyivel a kilépés előtt több volt 85-nél. Hány tagja volt a körnek a kilépés előtt ?

Jegyzet. A megfejtést június 10-éig kell beküldeni. A nyertes könyvjutalmat kap.

„A Mi Lapunk“ márciusi számában közölt fejtörők megfejtése.

- 1) Keresztszórejtvény. **Vizsziintesen** : 1 Vác. 2 Züm. 3. Tire. 4 Eset. 5 Dr. 6 Annus. 7 or. 8 Oáz. 9. Tas. 10 Ave. 11 Akol. 12 Akad. 13 roi. 14 K.K.K. 15 Korp. 16 Koca. 17 E. T. O. 18 Mia. 19 Rák. 20 P. t. 21. Mirza. 22 Pó. 23 Oboa. 24 Anna. 25 rim. 26 Zoo. **Függőlegesen** : 3 trák. 27 Ottó. 1 vi. 28 Zorró. 29 Br. 30 ara. 31 lop. 21 moj

32 Cent. 18 Miam—Siam. 33 nap. 34 hír. 2 Zeus. 35 azaz. 36 üss. 12 makk. 37 ano. 38 me. 10 ekkor. 39 no. 40 tova. 41 cápa. 42 Rad, 43 akó.

2) **Pótlórejtvény.** Rang, Eszmc. Menet, Ének, Nelli, Y. M. C. A., Kard, Sarló, Alom, Nándor, Daru, Ország, Regös—Reményik Sándor.

3) Kockarejtvény.

sz	e	k	é	r
c	g	é	r	
k	é	r		
é	r			
r				

4) Számrejtvény.

588	612	594	600	606
606	594	588	612	600
612	606	600	594	588
600	588	612	606	594
594	600	606	588	612

5) Hány évet élt Diophantes ?

$$\frac{x}{6} + \frac{x}{12} + \frac{x}{7} + 7 + \frac{x-4}{2} + 4 = x, \text{ vagyis } 84 \text{ évet élt.}$$

Nyertes: Kolmonth József, IV. o. t. Rimaszombat.

Helyesen megfejtette: Egyházgelléről: Mészáros Ferenc Sándor. Fülekről: Noszály István, Zupkó Gyula, Mihók Pál, Czirják Sándor. Fülekpüspökiről: Nyári Géza. Garamvezekényről: Suba Vilmos. Izsáról: Náday László: Losonc-ról: Békéssy Ödön, Petik Rezső, Kmetty Ferenc, Fuszek Lajos, Szlancsik István, Fischer Ernő, Szabó Irma. Pozsonyból: Szabó György, Klatt Aurél. Rappról: Bolyós Béla. Rimaszécsről: Halászy Tivadar, Révai Géza. Rimaszombathól: regös Szilassy István, Kosztúr József, Boros: Elemér, Menyhárt László, Stubendek István, Kolmonth József, Lehotzy János, Dékány Lóránt, Haász István, Molnár Dániel, Csank István, Fuchs Mór, Dobó Dezső, Jávorszky Jenő, Rozsnyóról: Smalkó László. Sávolyból: Ádám Antal, Brehely László.

SZERKESZTŐI ÜZENET

S. L. Rozsnyó. A magyar helyesírást magánszorgalomból akarod elsajátítani, mert iskolátkban nem tanítják. Helyes! Segélykönyvül használhatod Bíró Lucián: Magyar helyesírás c. könyvét. Ára 9 kor. Prózaí dolgaidat alkalom adtán felhasználom. A versről később! **Tomory Lajos, Munkács.** A könyvet megkaptad? **Heintz György, Kassa.** Régebbi cikked, mihelyt lehetséges, jön. Színdarabot, ha megfelel, szívesen közlök. Küldd be. **Sziklay Laci, Kassa.** Lap árta után érkezett. **Hupka József, Rimaszombat.** Az előbbi üzenet neked is szól azzal a megtudással, hogy annyi a közölni valóm, hogy hatodrésze se fér el egy lapszámban. **Dr. Szerényi Ferdinánd, Ungvár.** A hét új előfizetőt köszönöm. A lap rendszeren megy. **Dr. Wallentiny Samu, Eperjes.** Kivánságodnak készséggel tettem eleget. A Mi Lapunk gyönyörű fejlődéséhez küldött szíves jókívánságaidat köszönöm. Azon vagyunk, hogy mindig pompásabb és színvonalasabb legyen, ami első sorban előfizetőink és munkatársaink érdeme. **Vilkovsky Armand, Kassa.** A dévényi kirándulásról küldött kedves levelezőlapot melegen köszönöm. Igen sajnálom, hogy a Kiskárpátok gyönyörű avatási ünnepén nem lehettem jelen. **100/ö. cserkészek, Budapest.** Kirándulásukról küldött szíves üdvözlét minden egyes aláírónak ezuton mondok köszönetet. Jó munkát! **Gáspár László, Brünn.** Az új előfizetőt köszönöm. A lap adott címre rendszeren jár. **Náday László, Izza.** A fejtörő megfejtését is be kell küldeni. Mi nem érünk rá,

azt megfejteni. — **D. L. Érsekújvár.** Cikkedet, bár időszertű és igen érdekes és helyes, a nagy anyagtorlódás miatt — sajnos — nem hozhatom. A legutolsó pályázatunk (melyik a legkedvesebb írónk?) a bírálókat teljesen kielégíti. „A Nap” április 7-iki számában megjelent bírálatának nincs igaza, de neked sem. Az igaz, mi az új arcu magyarokat akarjuk követni, de kizárólag csak Adyra esküdni, helytelen. Ez ellen legjobban maga Ady tiltakozik, mikor kijelenti: „Tehát nem: le a régiekkel, hanem kövessük őket azon előnyökből és tanulságokból, miket művök nekünk nyujt.” (Ady: Ha hiv az acélhegyű ördög. 15. lap) S ha valaki Jókait, Molnár Ferencet, M kszáthot szereti, azért az épen olyan jó magyar lehet, mint az, aki Adyért, Szabó Dezsőért, Móricz Zsigmondért rajong. „A mult érdemei mégis csak léteznek” — mondja Ady — „és létezni fognak örökké.” *Ifjúságunknak az egész, egyetemes magyar irodalmat kell ismernie és szeretnie, mert ebben nyilvánult meg mindenkor magyar kultúránk és nagy szellemi szegénységre vallana, ha a magyar nemzeti géniusz csak egyedül Adyban jutott volna kifejezésre. A multat egyszerűen sutba dobni nem lehet, mert nincs annyi kultúrfeleslegünk s a régiek munkája, alapozása nélkül sohasem termelődött volna ki egy Ady, egy Móricz, egy Szabó Dezső. Legyünk vigyázatosak, ne hogy egyoldalúságba essünk s ne jussunk a lámpafénybe beleszeretett molylepke sorsára. Ady nagy magyar csuda, de ilyen csuda volt a maga korában Balassa, Zrinyi, Pázmány, Csokonai, Kisfaludy Károly, Vörösmarty, Petőfi, Jókai, Madách, Arany és a többi sok-sok jelesünk. Népünknek egyedüli sziklavára nemcsak az Ady-irodalom, hanem az egyetemes magyar nemzeti irodalom, amelyben — mint a kaleidoszkópban — nem egy, de százféle új arcú magyar mosolyog felénk üdén, erőteljesen, biztatóan és reményt keltve. Jó munkát! — **Iró Komárom.** Versed még kedvetlesek. Nehány sikerült sor, ügyes rim azonban azt sejteti, hogy valamikor jobbat is fogsz írni. — **S. L. Rozsnyó.** Versedből hiányzik az őszinteség. Nem üti meg mértékünket. — **M. L. Rimaszombat.** Kifejezéseid dagályosak és itt-ott magyartalanok. Nem közölhető. — **Madarász László, Bodrogvécs.** Fejtörőd kicsit sántikál. — **Boros Elemér, Rimaszombat.** Hasonló fejtörőt már hoztunk. Újabbat! — **Menyhárt László, Rimaszombat.** Fejtörőd azért hibásak, mert a helyesírással állsz hádlilábon (esső?) — **Krendl Gusztáv, Pozsony.** A karlsteini és Prága—Brünn-i kirándulásról küldött üdvözlétér hála. Valamennyi aláíróit köszöntöm! — **Kiskárpátok cserkészcsapat, Pozsony.** Az elismerő meleg sürgönyüdvözlét hálaán köszönöm. A cserkészter érdekében kifejtett munkám méltánylása jól esik, de egyáltalában nem volna sikere, ha a cserkészfiúk buzgótsága és kitartása csak szalmaláng lenne. Tartsatok ki továbbra is Baden Powell elvei mellett. Dolgozatok és szeressétek egymást. Ha sikert ér az itteni magyar cserkészlet, az egyedül a cserkészifjúság érdeme. Jó munkát! — **IV. Szt. Norbert cserkészcsapat, Nagyvárán.** Szíves megemlékezésükért hála! — **Sipos Győző, Varin.** Kedves figyelmedért köszönet! Hát a müzsü vegkép pihen? — **Suara Róbert.** Mi a címed? Társaidnak add át üdvözlétemet. — **Hrdina Lajos.** Köszönöm. Mi a címed? — **Kovács Endre, Pozsony.** Rendben van? — **Karbiner Péter, Szeged.** Hiába, a szegedi Karbiner-féle édes-nemes paprikának nincs párja. A cserkész táborba is majd csak eből viszünk. Üdv! — **N. Gyula, Kassa.** Versedben jó az ütem, de a rim gyöngye, majdnem csupa egyforma beszédrész cseng össze. (Rózsákat-árnyakat; mozog-forog) A nyelv is prózaí. Nem közlöm. A lapot a küldött 10 korona ellenében félévig küldöm. „A szárnyat szétterpeszteni vagy szétterjeszteni” egyre megy, más van ott kifogásolva! **Hevessy Jenő, Kassa.** Égészséges vagy már?*

A Bremen nevű repülőgépen három német aviatikus, Köhl kapitány, Fitzmaurice parancsnok és Hünefeld báró kelet-nyugati irányban köd, erős hófúvás és vihar közepette szerencsésen átrepülték az Atlanti Óceánt s bár nem érték Newyorkba, csak Greenly Island kis szigetére, mégis övek az elsőseg dicsősége, hogy 35 órán keresztül folytatott repüléssel megoldották a lehetetlennek látszó kérdést. A levegőben való közlekedés mindjobban közeledik a megvalósulás felé, amellyel teljesen új korszak veszi kezdetét.

A MI LAPUNK KÖNYVESPOLCA

Az ismertetett könyveket kiadó-hivatalunk szívesen beszerzi, Portót nem számítunk.

Rovatvezető:
FENYVES PÁL dr.

Ismertetési példányok e rovat vezetőjének címére is küldhetők: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Az új magyar líra.

A *Mi Lapunk* ez évi februári számában Komlós Aladár szíves engedelmével közöltük „Az új magyar líra” (Pantheon irodalmi intézet r. t. kiadása, Budapest) című művének egyik jellegzetes részletét, amely a vers hangjával és a jó versolvasó tulajdonságaival foglalkozott. Komlós Aladár könyve olvasóink legnagyobb figyelmére tarthat számot s azért most szeretettel állítjuk kedves könyveink mellé, A Mi Lapunk könyvespolcára.

A könyvismertetés célját csak akkor éri el, ha arra buzdítja az olvasót, hogy kezébe vegye az ismertetett könyvet. De milyen ritkán tudunk hozzájutni ahhoz a könyvhöz, melyről kedvező bírálatot olvastunk valahol! Milyen kevesen vannak, akik olvasmányaikat tervszerűen válogatják meg és érdeklődésüket ilyen iránymutatók szerint kormányozzák! Legtöbbször az uralkodó áramlatokra bizzák magukat s lelkük drága rakományát nem irányítja keményen megmarkolt kormánykerék. Sodrónak, kalandoznak a könyvek óceánján, határozott terv és szándék nélkül. Viszi hajtja őket a hullámok játéka, szelek vetélkedése, a szerencsés vagy szerencsétlen véletlen.

Mennyi értéktelen könyvet kell kézbe venni ezeknek a kóborló lelkeknek, amíg végre egy igazán tartalmas könyvre bukkannak! Időt és alkalmat vesztenek s míg iránytű nélkül imbolyognak a könyvek sodrában, a céltudatosan művelődő olvasó már régen révbe ért. Kőszá hajócskák, gazdátlan kormánykerékkel, ha ti egyszer céliránt vágnátok neki a magyar könyvek tengerének!...

Az új magyar líráról szóló könyv olyan, mint egy sokszínű mappa, amit okosan, nagy tudással rajzolt meg Komlós Aladár. Még inkább mint egy hatalmas festmény, amelyet ihletett művész alkotott. Határozott esetvonások és elragadóan gazdag színhatások.

Olyan könyv ez, amelyet sürgősen el kell olvasnotok, mert a mának (s főként nektek) íródott és holnap talán már újabb könyvek lépnek a helyébe. — Úgy é? Akkor hát nem jó könyv — mondhatná valaki. — Ellenkezőleg. Nagyon is élvezetes és hasznos munka a Komlós Aladáré. Legnagyobb hasznát éppen abban látom, hogy nemsokára fűrge új könyvek fognak a fejére nőni.

Mert Komlós Aladár rendet teremt, tájékoztató útjelzőket állít, irodalmi közvéleményt formál, a zavartalan élvezet és a kiegyensúlyozott irodalmi kritika számára az eddiginél tágabb lehetőséget nyit.

Az első kritikus, aki megkísérelte a magyar líra utóbbi ötven esztendejének bonyolult jelenségeit egységes keretbe foglalni. Mesterien kidolgozott fejezetben tárgyalja az Ady előtti magyar lírát. *Ez a fejezet (Aranytól Adyig, 23—52 oldal) a legjobb írások közül való, melyeket az újabb magyar irodalom történetének köréből olvastam.* Ady Endre életművét Földessy Gyulánál és Makkai Sándornál tárgyilagosabban vizsgálja s az életközlemben legyőzött Adyról ilyen képet rajzol:

„S szegény, balga nagyszerű hőroszt, aki vállalkozott az emberfölöttire: a mindenhatóvá válásra, szegény, öregedő, nyavalyás férfit, az emberben való nagy háborús csalódása, a maga multja összeomlása és fajtája jövőjének féltése döfte végleg szíven. De még sem tudták őt teljesen legyőzni az istenek. A sziklához láncozva is hisz a választott ember érdemes nagyságában. Ha nem is hisz állandóan. Hiszen az istenülő merész lázadó oly gyakran váltotta fel benne a megijedt, gyenge ember. Végleges megoldásra azért nem jutott soha... Mégis, ha rá gondolunk, rá, akiben a rossz szeműek még ma is kéjenc szatírt látnak — végeredményben egy haragos, komor, bibliai arc van előttünk. Próféta-arc, a Végzet sötét felhőitől beárnyékoltt szemekkel...”

Ady Endre korának költőit Komlós Aladár négy (csupán hozzávetőleg elfogadható) csoportba osztva tárgyalja. A fiatalok még nem érettek meg az irodalomtörténeti megítélésre, róluk csak vázlatosan emlékszik meg Komlós Aladár.

Azok, akik egy hamisan értelmezett, kizárólagos Ady-kultusz divatos áramlatába sodródtak, bámulva ismerhetik meg Komlós Aladár komoly tanulmányából az újabb magyar líra sokféle, gazdag kincseit és ha valóban szeretnek és tudnak verset olvasni, akkor mintegy varázsütésre a gyönyörködésnek soha nem sejtett forrásai takarhatnak számukra Komlós Aladár könyve nyomán.

(Drf.)

Sík Sándor: Sarlós Boldogasszony. Versek.
(Berlin, 1928, L. Voggenreiter-Verlag, Magyar osztály.)

Sík Sándor — kinek új verskötetete a méltóan nagyrabecsült Voggenreiter-Verlag kiadásában jelent meg — fegyelmezetten, ildomosan, helyenként méltóságteljesen s mindenkor áhítatos lélekkel szól hozzánk gazdag dikiójú verseiben, melyekből a véghetetlenül irgalmas Istenben hívő és ebben a hitben megnyugvó ember lelki békéje árad. Csak harmónikus lélek szólalhat meg olyan zavartalan harmóniában, mint amilyenek Sík Sándor költeményei, csak hívő lélekből sugározhat az erőnek és biztosságnak olyan teljessége, mint amely ezt a kötetet áthatja.

Sík Sándor lírája Mécs Lászlóéval tart közeli rokonságot, mégis kettőjük közül Sík Sándor az idősebb testvér: békésebb, leghiggadtabb, a nagyvilág dolgaitól távolodó. Ámde Sík Sándor cserkész. Verseiből újra meg újra kiérezzük, hogy az. És a cserkészek világában egészen otthon van, akárcsak az apa fiai körében. „Megyeri hitvallás”-ában a cserkész-ideál szent ragyogással, tündökletesen fehérségben tárul fel előttünk.

Ez a megrázó erejű költemény avatja Sík Sándor új verskötetét a csehszlovákiai cserkészek nagy élményévé. A „megyeri hitvallás” erőtől duzzadó, férfias szózata mellett élesen megfigyelt és finoman felérezett természeti képek gyönyörködtek, az emberi nyomorúság pillanattelvételei rendítik meg az olvasót és közben mintha mindig búgna az orgona. Sík Sándor dikiója hatalmába ejti az olvasót és égi magasságok felé ragadja magával:

A lélekben hiszek,
Amely megzúdul ott, ahol akar.
Hiszem, hogy zúdul s akar és terem.
Zúdul s teremt miáltunk.
A Lélekben, amely az élet,
Amely tojánhéjat repsz,
Búzaszemet bukkant a hant alól,
És sziklából Krisztust kelet.
A Lélekben, amely bennünk dörömböl,
És az idők méhében harsadoz,
És énekel az ajkamon: Hiszek:

Hiszek.

És hogyha nem: hát akkor is!
Ha mindhiába: akkor is!
Ha minden álom: akkor is:
Ha minden meghal: akkor is!
A szép akkor is szép marad.
A tiszta tiszta, rút a rút.
Az igazság igazság akkor is,
Ha meg nem látja senkisé.
A Szeretet mosolyog és szeret,
És a keresztén is király.
A tett külön a tunyaságnál,
És hol a tépett lobogónál,
Tiszteletesebb szemfedő?

Mert akit egyszer meglehelt a Lélek,
Annak mindegy — lom, élet vagy halál:
Az él és áll és énekel és alkot,
Megyeren és Magyarországon,
Hétvilágrészen és a másvilágon,
Az Isten ötét úgy segítje. Amen.

Simon Andor: Tömegáhitat. Néhány nappal ezelőtt jelent meg a budapesti Amicus kiadásában Simon Andor sajkócazi költő új verskötetete: a Tömegáhitat. Szűz, harmatos lélek kifejezője ez a könyv, a természeti ember bő egészsége csordul ki minden frissen egyszerű során. Hamvas tisztaságú képeiből a néplelek csodálatos sejtelméi szólnak, mint a világ isteni egységének őselmény-szerű felvillanásai.

*Örökzöld erdők élnek bennem:
friss csobogókkal
és tavaszi fényvel.*

Minden költői hagyománnyal szakító szabad költészet a Simon Andoré, mégis determinált. Az egészséges hús magyar fajisága, a dolgos falu, az erdei gyermeklékek, a tiszta család: mind átüti törvényét a sikoltóan új sorokon. Simon Andor a legújabb nagy magyar irodalmi forradalmat közvetlenül Kassak Lajos mellett élte át. Lakótársa volt Bécsben az irodalmi forradalom vezérének és a Ma folyóirat hozta le első verseit. Ez a forradalom nyitott utat Simon Andor ős egészségének, amely most izmos életkedvvel keresztülnyomul minden világvárosi fülledtségen és zürzavaron, minden vasbeton vértelenségen, az árnyas nagy kertvárosok, a rádiós falvak, a nagy tisztaságok, az ember es a természet új nagy találkozása felé.

*Minden erdőben aranyzöld a csönd
és
lelkünkben
mindenütt
kibomlik
az újuló világ.*

Valaki új csapáson halad. Dalából a nyílt csillagos ég, a hegytetőn gyűjtött pernyeszóró tüzek, a frissen nyílt pipacs, a hullámzó búzavetés, az egyszerű föld józan eletszemlélete dobog. Vérébeli népdal nyílik sokszor az ajkán. Az Ady Endre jósolta nagy paraszt Nyár beharangozó szirénabúgása ez. Az új munka áhítatában sorokozék fel az egészséges, a tiszta tömeg. kb.

Kérdezz — felelek! Kérdés- és feleletkönyv. Összeállította Balassa József. Előszavát írta Karinthy Frigyes. (Budapest) a Kultúra könyvkiadó r. t. kiadása) Amerikában, Németországban, Angliában és másutt is nagy divatja van a szellemi torna új fajtájának. Ebben a játékban a körül fordul meg minden, hogy ki tud többet. Külföldön egy idő óta se szeri se száma a kérdező-könyveknek. Magyarul most jelent meg az első, Karinthy Frigyes szellemes előszavával, amelyről magyarozatként idézzük a következő sorokat:

„Foglalkozunk, ambíciónk, életprogrammunk börtönbe rákényszeríti, beidomítja értelmünket és képzeletünket az érdeklődés ek egy magunkraerőltetett látszólag logikusan összefüggő rendjére, amiről idővel elhisszük, hogy természetes módon függenek össze, holott az egyetlen szempont, ami egybe

lartja őket, éppen az említett életérdek és ambíció. Ha történetesen bankhivatalnokok vagyunk, elhiszünk magunknak, hogy bennünket nem érdekel a gyufagyártás és Semiramis függőkertje... A rovarkultató számára a csillagos úr, a tejút és a távoli ködfoltok valami zavaros dologgá vált idővel, amit a csillagásznak osztottak ki, az ő reszorlja, nem is érti, hogy lehet ilyen csekélységgel foglalkozni egy élelen át, a végtelen világ helyett, mely egy cserebogár körében fellelhető."

A játékszabályok közlésére nincsen elegendő helyünk. Álljatok össze hárman-négyen, vegyétek meg ezt az olcsó könyvecskét és kezdjétek el a játékot. Kérdezz — felelek!

Új szlovenszki magyar regények. A szlovenszki magyar írók megteremtették Pozsonyban az Írók kiadvállalatát, mely programjába vette a modern magyar irodalom legjobb termésének megjelentetését. A kisebbségi magyarság ezen nagyjelentőségű szellemi intézménye céltudatos hatalmas szervezetbe akarja tömöríteni az igaz irodalom nemzetfenntartó erejében hívő magyar embereket. Láthatatlan szervezet ez, mert a rokonságot a belüli lézi-forrasztja diadalmas menetelésű mozgalommá. Az új magyar regények első sorozata most jelent meg Pozsonyban. Barta Lajos nagyszerű regénye, a Sötét újj, nyitja meg a sorozatot. Ahogy Szabó Dezső megírta az Elsodort falut, melyben a magyar megújulás útját a faluhoz való visszatérésben festette meg oly megrázó erővel; úgy Barta Lajos, a Sötét újjban a magyar zsellér sorstragédiás útját írja meg. A másik regény Szucsich Mária gyönyörű regény-naplója: a Tavaszlól-télig. Ez az ösmeretlen magyar nőíró, akinek Berlinben és Lipcsében jelentek meg könyvei, a szlovenszki: Eszdó-vállalat révén kerül először a magyar közönség elé. Sándor Imre, a kassai jónévű író Lángoló út című új regénye a vidékről fővárosba került diák érdekfeszítő története. A negyedik kötet pedig Egri Viktor hatalmas háborús regénye, a világháború elpusztította fiatalember nagyszerű drámája: a háború élő vádirata. A könyvek érdekessége a Reichental Ferenc, a kitűnő komáromi művész által készített címlapok. A könyvek kaphatók minden könyvkereskedésben, de A Mi Lapunk útján is megrendelhetők. (Lásd a hirdetést.)

Olvassunk együtt.

„A Mi Lapunk“ könyvespolcának pályázata.

A Mi Lapunk könyvespolca csupa kapitális! Még jóformán üresen áll. Most kezdünk berendezkedni, most válogatjuk össze azokat a könyveket, melyeket barátaink választunk és odaállítunk olvasóink szeme elé, hogy megismerjék, megszeressék a magyar irodalom java termését. Szorgalmasan olvassunk, figyeljük az újonnan megjelenő könyveket és lapozgatunk a régebbiekben, hogy megítélhessük: odaillesenek-e A Mi Lapunk könyvespolcára. De akármennyire is igyekszünk, könnyen megeshetik, hogy szá-

mos könyv elkerüli a figyelmünket. Nyugtalanít bennünket az a gondolat, hogy vannak könyvek, amelyek mintha csak arra termettek volna, hogy odakerüljenek A Mi Lapunk könyvespolcára, de mi nem látjuk, nem ismerjük őket.

Kedves fiúk, kedves lányok, kicsinyek és nagyok, arra kér benneteket A Mi Lapunk, hogy *olvassunk együtt!* Aki valamilyen szép, érdekes, tanulságos könyvet olvasott, amely A Mi Lapunk könyvespolcára való, számoljon be róla ezeken a hasábjakon. Minden beszámolót, amely közlésre alkalmas, a beküldő életkorának megfelelő értékes könyvjutalomban részesítünk.

Pályázatunknak nincs határideje. Csupán a következő feltételek pontos teljesítését kívánjuk:

1. Az ismertett könyv címének szokásos hűséggel való feltüntetése.
2. A pályázó életkorának és (iskolájának) és postai címének közlése.
3. Olvasható írás; a papirosnak csupán egyik oldalára szabad írni.
4. A papír bal sarkába írjátok ezt: „A Mi Lapunk könyvespolca.“

A pályázatban résztvevő kéziratokat érdeklődéssel és szeretettel várjuk.

1928. május 1-én. A Mi Lapunk szerkesztősége.

Üzenetek könyvekről.

Sáfári László, Munkács. Figyelmedbe ajánlom dr. Komlós Aladár könyvét az új magyar líráról, mert ennél jobb vezetőt nem találhatsz abban a zűgő, daloló rengetegben, amelyet töviről-hegyire szeretnél ismerni. **Zsigmond Ferenc könyve:** „Ady-kérdés története“ (idézetekben). A felnőtt ifjúság számára kevesebbet ad, mint amennyit címe ígér. Ahelyett, hogy tisztázná a fogalmakat, még inkább növeli a káosz. Persze, leghasznosabb az lenne, ha Pintér Jenő most megjelent képes nagy irodalomtörténetének második kötetét végigolvasnád. Ez a legérdekesebb baedekerje a XX. század magyar irodalmának.

Sajtóhiba igazítás. Előző számunkban 82. oldalának második hasábján 2. és 3. sorban pótlandó: „VI. évf. 84. oldal“ Az első versszak utolsó szava nem „kiáltoz“, hanem „kiáltva“. A Círók Pistáról szóló ismertetés 5. sorában „könyveként“ helyett „kötete“ olvasandó.

Beküldött könyvek. Dr. Róheim Géza: Magyar néphit és népszólások. (Athenaeum irod. és nyomdai r. t. Budapest.) — Jack London: Jeromos és Mihály. Két csodakutya története. Fordította Harsányi Zsolt. Az ifjúság számára átdolgozta Roboz Andor (Athenaeum irod. és nyomdai r. t. Budapest). — Dr. Szelényi Ödön: Az első magyar munkáspedagógus. Tessedik Sámuel élete és munkássága. Hasznos tudnivalók. 19. (Lampel R. [Wodiáner F. és Fiai] Budapest). — A beküldött könyvek ismertetésére még visszatérünk.

A „STUDIUM“ könyvkiadó Budapest

ujabb kiadványai:

<i>Fekete József és Váradi József:</i> Széchenyi vallomásai és tanításai (Széchenyi Anthologia)	füzve 105 kor., kötve	135.— kor.
<i>Imre József dr. (id.):</i> Orvosi ethika	füzve 63 kor., kötve	93.— kor.
<i>Jávorka Sándor dr.:</i> Magyar Flóra I/IV.		270.— kor.
Magyar Irodalmi Lexikon. <i>Fóris Miklós</i> középisk. tanár és <i>Tóth András dr.</i> egyetemi r. előadó közreműködésével szerkesztette: <i>Ványi Ferenc dr.</i> , középisk. tanár. Átnézték: <i>Dézsi Lajos dr.</i> egyet. tanár és <i>Pintér Jenő dr.</i> budapesti tankerületi főigazgató		300.— kor.
Ravasz László: Két beszéd		10.50 kor.
Látások könyve. II. kiadás		67.50 kor.
Orgonazugás. II. kiadás		60.— kor.
Százados énekek		13.50 kor.
Tudom, kinek hittem		90.— kor.
<i>Réthei Prikkel Marian dr.:</i> A magyarság táncai		49.50 kor.
Szülők Könyvtára: 1—3. szám: <i>Imre Sándor:</i> A családi nevelés főkérdései		31.50 kor.
4. „ <i>Heim Pál dr.:</i> A gyermek táplálkozása		12.— kor.
5. „ <i>Imre József dr. (ifj.):</i> A gyermek szemének gondozása. — <i>Póór Ferenc dr.:</i> A bőr gondozása a csecsemő és gyermekkorban. — <i>Wein Zoltán dr.:</i> Tudnivalók a fül, orr, torok bajairól és gondozásáról		12.— kor.

A „STUDIUM“ KÖNYVESBOLT

Budapest, IV., Múzeum-körút 21.

A **Mi Lapunk**-ra előfizetést elfogad s **A Mi Lapunk** számaint egyenként is árusítja. Beszerez és szállít minden kapható könyvet.

KULTURA

könyvkereskedés

LUČENEC — LOSONCZ.

Anthológia Ady Endre verseiből (nagyalak 264 oldal) 71.50 Ké *Komlós:* Az új magyar líra 36.40, egész vászonkötés 49.40 Ké *Olcsó Wells* sorozat (egészvászon, kötetenként) 15 Ké, *Ifjúsági művek, mesekönyvek* raklár-árusítás folytán mélyen leszállított áron kaphatók, míg a készlet tart. Jegyzéket díjtanul küldünk.

A Szlovenszkói Magyar Könyvkiadás Győzelmé

IRÓK KIADÓ VÁLLALATA

(BRATISLAVA — POZSONY)

MEGJELENT AZ ÚJ MAGYAR REGÉNYEK

4 első kötete

Barta Lajos — Egri Viktor — Sándor Imre — Szucsich Mária regényei a magyar irodalom nagyszerű alkotásai.

1. **Barta Lajos:** „A sötét új.” 15 ív. Ára 30 korona
2. **Egri Viktor:** „Fölkél a nap.” 15 ív. Ára 30 korona
3. **Sándor Imre:** „Lángoló út.” 15 ív. Ára 30 korona
4. **Szucsich Mária:** „Tavasztól télig.” 10 ív. Ára 20 korona

Kaphatók minden könyvkereskedésben,
A Mi Lapunk útján is.

Nyomatott Vigh Károly könyvnyomdájában Lučenec.

REDLINGER IGNAC

KÖNYV-ÉS
PAPIRKERESKEDÉSE
LUČENEC LOSONC